

PANORAMA

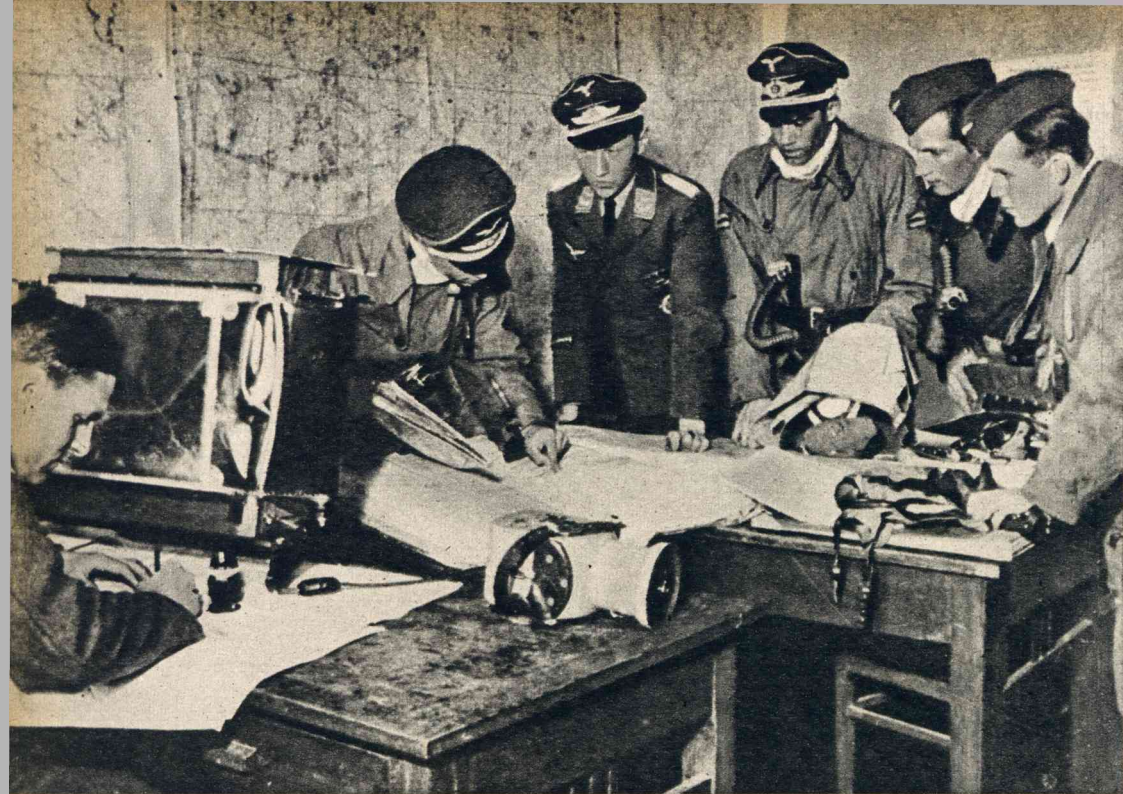
2 JULI 1942 — No. 27

LOSSE NUMMERS 16 CENT

DE KENNER

Naar een teekening van H. Giesen

Op een hoofdkwartier aan het oostelijk front. De verkenners zijn zoojuist teruggekeerd en terwijl zij mondeling rapport uitbrengen over de waarnemingen, worden de gemaakte foto's reeds ontwikkeld en afgewerkt.

P. B. Z.-Reportage Service

BERICHT De in ons vorig nummer aangekondigde maatregel, waardoor Panorama genoodzaakt is om de veertien dagen te verschijnen, is in zooverre gewijzigd, dat deze niet met ingang van dit nummer, doch een week later in werking treedt. De eerstvolgende aflevering van Panorama zal dus in de tweede week, de daaropvolgende in de vierde week van Juli worden bezorgd.

Op speciaal geconstrueerde wagentjes worden de zware bommen naar de vliegtuighallen gereden, om de machines van nieuwe ladingen bommen te voorzien.

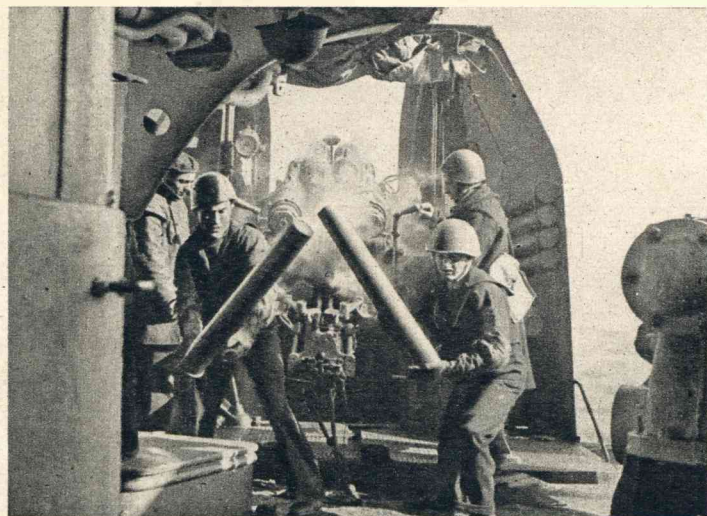
P. B. Z.-Reportage Service

DE OORLOG IN BEELD

Duitse divisies trekken door de straten van Charkow, op weg naar het front.

Transatlantic-Recla

De zware kanonnen van een Italiaansch oorlogsbodem eischen de volle aandacht van de bedienende manschappen. De lege hulzen van de afgevuurde granaten worden snel verwijderd.

ENIT-Recla

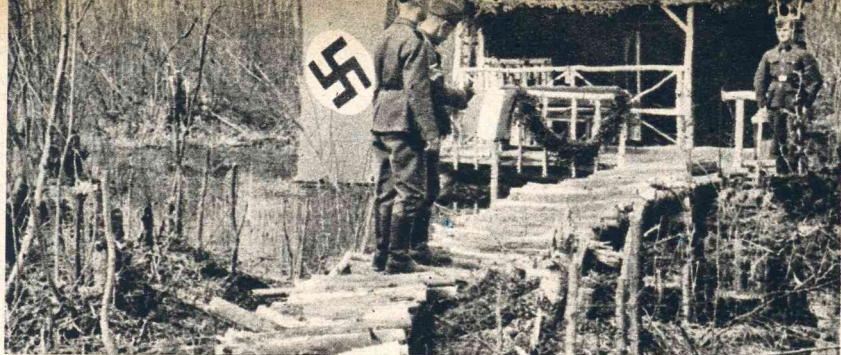

Aan boord van een Italiaansch oorlogsschip. Een foto van het moment, waarop een torpedo de lanceerbuis verlaat.

ENIT-Recla

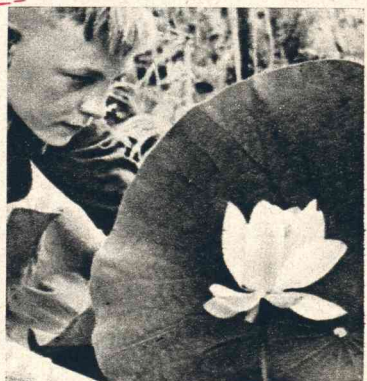
Op deze plaats in de nabijheid van het dorpje P. probeerden de bolsjewieken een uitval te doen, nadat het gros van de Sovjet-legers, die den aanval op Charkow ondernamen, reeds door de Duitse troepen omsingeld was. Uitgebrande en volkomen vernielde pantserwagens en voertuigen bleven echter op het slagveld achter en de poging van deze Sovjet-eenheden mislukte.

Deutscher Verlag-Recla

De Nederlandsche vrijwilligers aan het Oostfront. Ergens aan het Oostelijk front hebben eenige Nederlandsche vrijwilligers een nieuwen bunker betrokken en bij de gelegenheid hebben de manschappen hun verblijf feestelijk versierd.

Felling-S. S. P. K. Brantsen

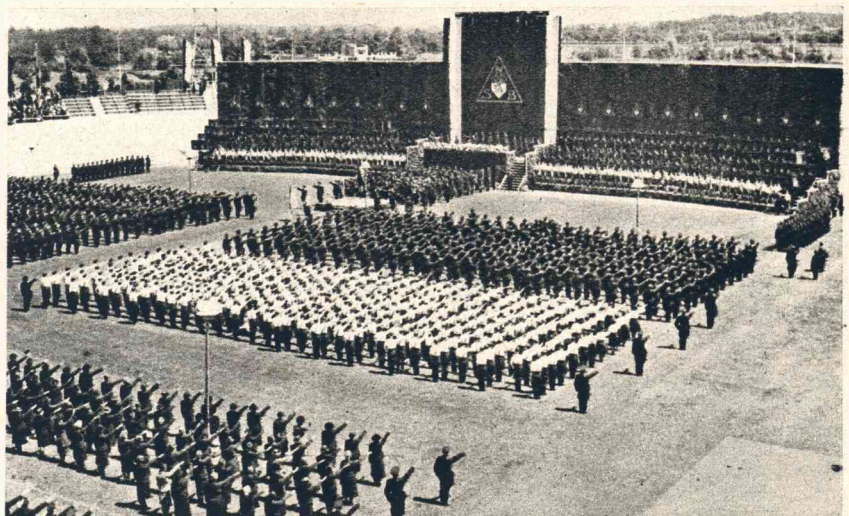

Een zeer fraaie bloem was te bewonderen in den Haagschen dierentuin: de befaamde „Heilige Lotus”, een bloem, die men in ons land slechts zelden aantreft.

Schimmelpenninck

De bezetting van dezen nieuwen bunker in de voorste linie bestaat geheel uit Nederlandsche vrijwilligers. De manschappen staan aangetreden om straks het nieuwe verblijf te betrekken.

Felling-S. S. P. K. Brantsen

In het stadion te Utrecht werd door drieduizend functionarissen der N.S.B. de eed van trouw afgelegd aan den leider der N.S.B., Anton Mussert. Overzicht tijdens deze plechtigheid.

Polygon-Zeylemaker

De heer Oversteegen te Utrecht slaagde er in om met behulp van een wichelroede in de oudste gedeelten van de Domstad verscheidene ondergrondse gangen en gewelven te ontdekken. — De heer Oversteegen op de plaats waar zich achter den muur een oude gang moet bevinden.

J. Schlipper

Door een 5-2-overwinning op A.G.O.V.V. behaalde A.D.O. in den laatsten wedstrijd van het seizoen het

voetbalkampioenschap van Nederland. Het Haagsche kampioenselftal.

Schimmelpenninck

1

NEDERLANDSCHE MEISJES IN DUITSCHLAND AAN DEN SLAG

In heel 't uitgestrekte groot-Duitsche rijk, in de nabije grensstreek zoowel als in Silezië, op 't platteland zoowel als in de groote steden, in Berlijn, Hamburg, Bremen, Leipzig en Frankfurt, overal, waar groote fabrieken zijn, vinden thans Nederlandsche meisjes 'n broodwinning. De verdiensten, welke deze meisjes in allerlei soorten fabrieken ontvangen, zijn belangrijk hooger dan men doorgaans in Nederland gewend was aan vrouwelijke arbeidskrachten te betalen. De meisjes leveren daar geen knutselwerk of arbeid, welke eigenlijk niet als volwaardig beschouwd wordt. Met alle aangeboren behendigheid, die vrouwen nu eenmaal voor veel beroepen tot uitermate geschikte arbeidskrachten bestempelt, nemen ze aan 't reusachtige arbeidsproces deel, dat zich heden ten dage in nimmer geziene vormen en omvang in het groot-Duitsche rijk heeft ontwikkeld. Dwaze stands- en klassevooroordelen, die nu eenmaal in Nederland hoogtij vierden, hebben veelal meisjes, die in fabrieken werkten, met minachting overladen. Hier te lande placht men voor meisjes, die in de fabrieken werkten, den neus op te halen. In Duitschland kent men deze minachting niet. Daar heeft men erkenning voor iederen arbeid. Een leven van nietsdoen is daar niet meer mogelijk. Daar heeft men slechts minachting voor menschen, die er de kantjes afloopen en door nietsdoen aan den kost trachten te komen. De Nederlandsche meisjes, die in Duitschland werk gevonden hebben, hebben kunnen constateeren, dat daar iedereen werkt. De dochter van een fabrikant evengoed als de dochter van een eenvoudig landarbeider. „Werken is geen schande.” Het is een heel normaal verschijnsel in Deutsche fabrieken, meisjes uit alle kringen der bevolking, van de hoogste tot de laagste, aan het werk te zien. In volle kameraadschap wordt gearbeid, doet men aan sport en neemt men deel aan de vele geneugten, die de fabrieksdirectie aan het personeel in rijke verscheidenheid biedt.

De vele honderden Nederlandsche meisjes, die door middel van de arbeidsbeurzen in Duitschland werk gevonden hebben, zijn eenstemmig vol lof over haar nieuwen werkkring, die haar een aangename taak en goede verdiensten verschaft.

- 1 In de bergstreken brengen groote autobussen de Nederlandsche meisjes naar de fabrieken.
- 2 De eetzaal van een levensmiddelenfabriek.
- 3 Nederlandsche meisjes aan 't werk in een Duitsche conservenfabriek.
- 4 Van de Deutsche keuken kunnen de meisjes nog heel wat leeren.
- 5 In tal van Duitsche wasscherijen zijn Nederlandsche meisjes te werk gesteld.

Foto's Wolf-Recla (3), Tyssen-Recla (2)

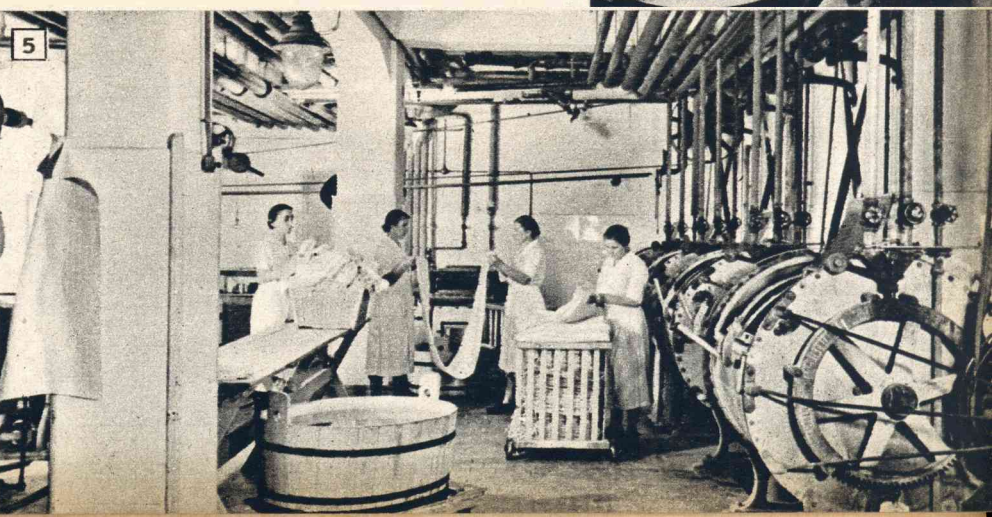
2

3

4

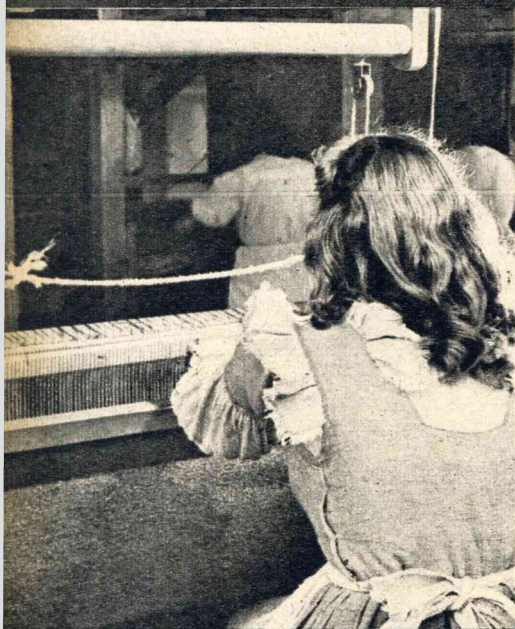
5

De weefspoelen liggen gereed op de kettingdraden.

Een staaltje van de weefkunst.

Een weefster aan het werk.

De spoelen worden met de hand gewikkeld.

De kettingdraden worden opgezet.

VENETIAANSCH KUNSTWEEFSTERS

De handgeweven stoffen van Venetië waren eens wereldberoemd, nu zijn er nog slechts enkele meisjes in de lagunenstad die het oude, nobele ambacht van het handweven beoefenen. En wat zij maken, verschilt bovendien hemelsbreed van de producten uit de vierde eeuw, toen de handweefkunst hier haar grootste bloei beleefde. Oorspronkelijk kwam de techniek uit de Toscaanse stad Lucca; al spoedig werd het Toscaanse motief verdrongen door Byzantijnse, Chinese, Arabische en Perzische invloeden. De kunstenaar Jacopo Bellini heeft aan deze industrie een geheel eigen karakter gegeven. Onder zijn leiding legden de weefsters en wevers zich er op toe heraldieke figuren, als adelaars, roofvogels en leeuwen, in de dessins te verwerken. De verdere versiering bestond hoofdzakelijk uit kronen en lilies; de gouden weefsels werden doorgaans gegarneerd met gestikte knop- en bladfiguren. In de zesde eeuw was de vraag naar deze weefsels zoo groot, dat de tapijten uit Perzië en het fluweel van Scutari vrijwel geheel verdrongen werden. Die pronkerige gewaden met de naar onzen smaak al te drukke motieven geraakten op hun beurt op den achtergrond, om plaats te maken voor de moderne handweefkunst, die zich juist toelegt op simpele motieven. Niettemin zijn wij dien wevers en weefsters van eeuwen her dank verschuldigd, omdat onze moderne weefsels zonder hun arbeid ondenkbaar zouden zijn geweest.

Foto's AFI, Stuvell

EEN HARTAANVAL

Een verhaal van liefde en list

„Als u er niets op tegen hebt, mijnheer Breedijk,” zegt ze koeltjes.

Zomer in Duindorp. Zongelakerde boulevard met lachende groepjes vacatiegangers, slierten muziek door de geopende ramen van restaurants, juichende kinderen op het strand, alles op den ondertoon van het eeuwig ruischen van de branding. Een stil figuurtje wandelt lusteloos door de bonte menigte.

Piet Breedijk lijkt echt verrast, als hij plotseling voor haar staat.

„Wel heb ik van mijn leven! Jij hier, Ria?”

Een blos vlamt op de te voren bleke wangen van het meisje. Dan kijkt Ria Velthuis den spreker geringschattend aan.

„Als u er niets op tegen hebt, mijnheer Breedijk,” zegt ze koeltjes. „Maar wat doet u hier en wie geeft u het recht me overal te volgen? Na wat er gebeurd is, had ik gehoopt, dat u zich althans als heer zoudt trachten te gedragen.”

„Nou nou, dat is niet mis,” spot hij. „Wat bedoel je eigenlijk? Ik mag toch net zoo goed als jij mijn vacantie in Duindorp doorbrengen?”

„Zeker, maar ik geloof eerder, dat u juist hier bent gekomen, omdat ik er ben.” Ze tracht zijn opkomend protest te bedwingen door er driftig aan toe te voegen: „En dat is allemaal goed en wel, als u maar goed beseft, dat ik geen last van u wil hebben!”

Met opgeheven hoofd wandelt ze weg in de richting vanwaar ze is gekomen. Piet Breedijk geeft het echter niet op. Met een paar groote stappen heeft hij haar ingehaald en hun gang verglijdt even in hetzelfde rythme, als vanouds.

„Een oogenblikje nog, dan zal ik je alleen laten. Ik wou je nog zeggen, dat je gelijk had straks. Ik wist, dat ik je in Duindorp zou kunnen vinden.”

Vrouwelijke nieuwsgierigheid dringt haar te vragen:

„Hoezo?”

„Heel eenvoudig” — hij glimlacht en Ria realiseert zich met een schok, dat ze op het punt staat het normaal te vinden zoo naast hem te loopen — „ik redeneerde: als ik met mijn verloofde had getwist — ik geef nu jouw gedachten weer — en ik was tot de conclusie gekomen, dat het toch wel wat belachelijk was om een zoo onbeduidende reden uit elkaar te gaan...”

„Noem je dát onbeduidend? Hoe durf je...”

„Kalm, kalm.... Laat mij nou eens uitspreken.... Waar was ik ook weer? O ja.... in jouw plaats zou ik dan

hebben gedacht, als ik over vacantieplannen zou piekeren: Zou het niet een aardig idee zijn naar Duindorp te gaan, om daar al die plaatsen te bezoeken waaraan ik van verleden jaar zulke romantische herinneringen heb? Zoozeer was ik van dien gedachtengang van jou overtuigd, dat ik expres hierheen ben gekomen om mijn vermoedens bevestigd te zien. En toen ik je zag aankomen, lief en mooi als nooit te voren en met tranen in je oogen....”

Ria blijft staan. Haar oogen schieten vonken en kletterend klapt haar houten sandaal op den grond.

„Zul je ophouden? Ik heb genoeg van je en van al je gedachten en.... en wat die tranen betreft.... ik had alleen een beetje last van de zon....”

„Wat mooi ben je toch als je kwaad bent....” Hoofdschuddend kijkt hij haar aan, doch onmiddellijk daarop vervolgt hij met een ernstiger trek op zijn gezicht: „Alle gekheid opzij, Ria, waarom zouden we boos op elkaar blijven? Probeer nu eens kalm na te denken en stel je de situatie voor, zooals ik je die heb trachten uit te leggen....”

Met een nijdigen ruk bevrijdt ze haar arm, dien hij heeft vastgegrepen, en hij zucht. „Er was niets met dat meisje, ze had zoo'n verschrikkelijk verdriet, dat ik even mijn hand op haar schouder had gelegd om haar te troosten. Geloof me toch, ik heb daarna zelfs niet meer aan haar gedacht. Toe.... zouden we niet met een schoone lei kunnen beginnen? Denk eens aan” — enthousiasme klinkt in zijn stem en hij doet een vergeefsche poging haar blik vast te houden — „ik heb mijn zeilboot meegebracht en we zouden, net als verleden zomer, verrukkelijke tochtjes kunnen maken. Wil je?”

Het lijkt alsof het meisje een oogenblik aarzelt, doch Piet is er later niet zeker van of de wensch hier wellicht niet de vader is van de gedachte. Hoe het ook zij, de weifeling trekt vluchtig voorbij en Ria schudt resoluut haar hoofd.

„Nee, ik kán je niet gelooven en ik blijf bij wat ik heb gezegd: val me alsjeblieft niet langer lastig. En wat dat zeilen betreft, ik heb juist met den ouden Geurt afgesproken, dat hij me een paar keer met zijn boot zal meenemen, dus daarvoor heb ik je ook al niet nodig.”

„Met Geurt?” schrikt Piet. „Hoe durf je het te wagen! Weet je niet, dat hij aan hartaanvallen lijdt? Stel je voor, dat hem op open zee iets

overkomt! Wat moet je dan beginnen?"
 „Daar ben ik niet bang voor.”
 „Wat een waaghals!” zucht hij.
 „Maar laat het je in ieder geval een geruststelling zijn te bedenken, dat ik zal zorgen present te zijn, als er iets gebeurt. Je hoeft maar even met je zakdoek te zwaaien en ik kom je al te hulp!”

Ze heeft nu haar zelfbeheersching geheel herkreken en staat bijna vreemd tegenover de golf van verlangen, die haar zoo juist dreigde mee te slepen.
 „Bedankt voor de goede bedoeling,” zegt ze sarcastisch, „maar reken er niet te veel op, dat ik je ooit zal roepen.”

En dat is het definitieve einde van het gesprek. Piet keert zich ontmoedigd om en Ria keert met stevigen pas naar haar pension terug.

Alleen op haar kamer voelt ze de zekerheid van straks verdwijnen. Ze begrijpt zichzelf niet. Is dat wel mijn bedoeling geweest, vraagt ze zich af, hem zoo onherroepelijk af te schepen? Verwarrende gedachten komen in haar op. Als het eens werkelijk niets was geweest? Onmogelijk is de situatie niet, zooals hij die heeft uitgelegd. En wat moet hij dan nu wel van haar denken? Is ze niet té koppig geweest? Hij is immers weer met de toenadering begonnen, had ze niet een beetje vriendelijk tegen hem kunnen zijn? Het opgekropt verdriet wordt haar eensklaps te machtig en snikkend ligt ze met haar hoofd op haar armen....

Terwijl zijn boot over de dansende golfjes huppelt, kijkt Piet Breedijk gespannen uit naar het witte zeil van de „Polly”. Hij denkt al het scheepje te hebben gemist, als hij het ten laatste ziet naderen, een kilometer verder in zee. Behendig stuurt hij zijn „Stormmeeuw” in dezelfde richting. Den ouden Geurt ziet hij aan het roer zitten, hij kan diens verweerd gezicht duidelijk onderscheiden. Tegenover hem zit Ria, haar glanzend-zwarte haren steken scherp af tegen het sportieve wit van haar zeiltrui.

Als de booten elkaar op ongeveer vijftig meter afstand passeeren, helt de „Polly” plotseling gevaarlijk over en haar zeil flappert wild tegen den mast. Het volgend oogenblik brengt een windvlaag een verschrikten uitroep over. De oude zeeman is voorover gezakt en uit het gezicht verdwenen. Blijkbaar ligt hij op den bodem van het scheepje, onmachtig zijn koers te houden. Even daarna springt Ria op, kijkt angstig rond en begint met een wit zakdoekje te wuiven.

Met een grijs van voldoening verandert Piet van richting en gaat de boot achterna, die hulpeloos voor den wind uit wegdrijft. Een paar minuten zijn voldoende om de „Polly” te bereiken. Hij bindt de booten aan elkaar

en springt over, letterlijk in Ria's armen.

„O, Piet!” snikt ze. „Wat een geluk, dat je juist in de buurt bent. Wat had ik anders moeten beginnen....”

„Wees maar niet bang, schat,” sust hij, terwijl een stralende vreugde hem bevangt. „Er is geen gevaar meer. Geurt heeft wel meer van die aanvallen, hij zal wel gauw bijkomen.”

„Ik schrok zoo! Ik geloof, dat ik me nooit meer met iemand in een boot veilig zal voelen.... behalve dan met jou....” Door haar tranen heen lacht ze hem toe.

Piet buigt zich over den gevallen man en tilt hem voorzichtig in halfzittende houding op. Spoedig opent het slachtoffer de oogen weer en na opmerkelijk korten tijd verklaart hij geheel te zijn hersteld.

„Een plotselinge aanval,” verontschuldigt hij zich. „Gelukkig, dat het goed is afgelopen.”

De doorgestane emotie heeft Ria schijnbaar aangegrepen, want ze staat er op direct terug te gaan, en hoewel Geurt haar de verzekering geeft, dat hem niets meer mankeert, acht ze het toch raadzaam in de „Stormmeeuw” over te stappen. Om te bewijzen, dat zijn zeemanschap boven elken twijfel is verheven, slaat Geurt voor, descheepjes aaneengebonden te laten, dan zal hij wel zorgen, dat ze veilig in de haven terugkeeren. Het voorstel wordt bij acclamatie aangenomen.

Al te spoedig wordt de kust bereikt. Geurt heeft aldoor bescheiden voor zich uit gekeken, doch hij heeft een sterk vermoeden, dat de jonge heer, nu stuurman-af, ander en beter emplot heeft gevonden.

Een uur later.

„Geen dank, mijnheer, geen dank!” zegt Geurt, terwijl hij een tientje in zijn portemonnaie frommelt. „Steeds tot uw dienst, hoor. Ik hoop, dat het naar genoegen is geweest.”

„Het ging prachtig, Geurt, en ik ben er zeker van, dat ze niets van de komedie heeft bemerkt. Je bent voor tooneelspeler in de wieg gelegd. Nogmaals, wel bedankt!”

„Bij gelegenheid, mijnheer.” Beleefd tikt de oude aan zijn pet en slentert weg.

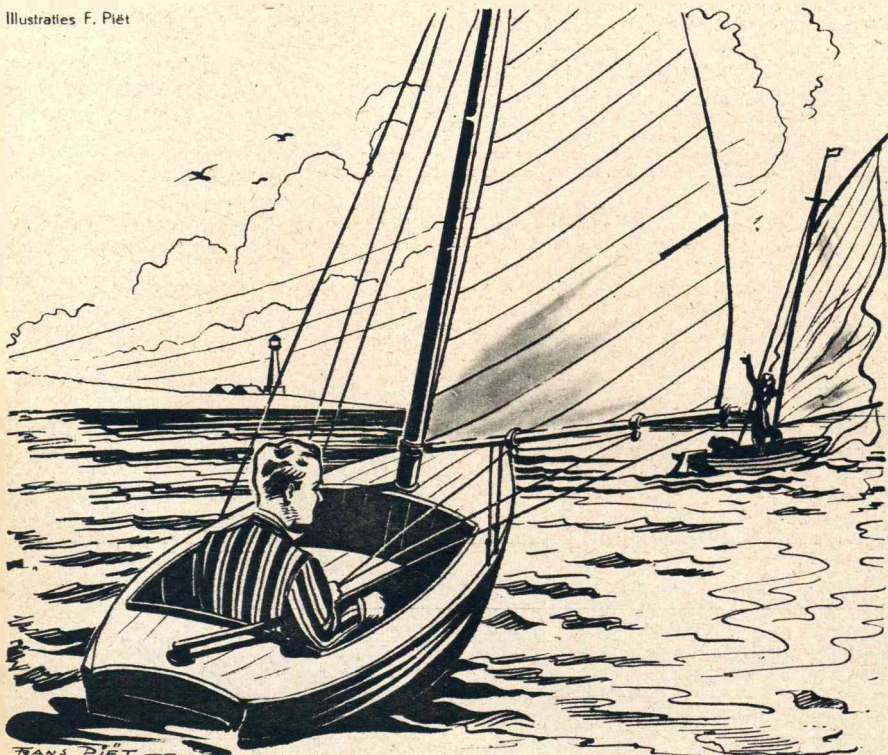
Nog een uur later.

„Je hebt je best gedaan. Geurt,” zegt Ria. „Wat vloog hij er netjes in, hè?”

„En óf, juffrouw,” glundert hij. Zijn glimlach wordt breeder, als een bankbiljet ritselend van eigenaar verwisselt. „Een beste dag,” prijst Geurt, „ik mag niet mopperen en die jongelui zijn ook tevreden.”

Genoeglijk sabbelend op zijn korte pijpje wandelt hij naar huis.

Illustraties F. Piët

Met een grijs van voldoening verandert Piet van richting....

Het museumschip „Klein-Artis” met een aantal jongens, die het komen bezoeken.

EEN DRIJVENDE DIERENTUIN

Museumschip „Klein-Artis”

Kijk eens, jô, wat een massa slangen, zeker wel vijftientig!”

„En daar, die apen!”

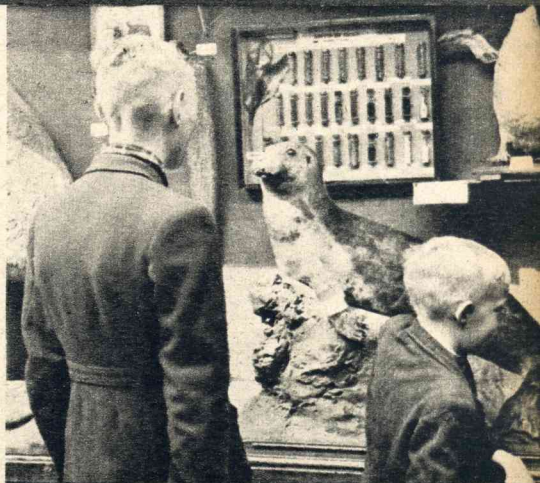
„En een vos, en een papegaai. Koppie krauw, orre, lorre....”

Vol geestdrift hollen een paar dozijnen jongens door de smalle gangen tusschen aquaria, kooien, uitstalkasten, vitrines, vogelstandaards en vestigen bewonderend elkaars aandacht op het vele nieuwe en vreemde, dat ze plotseling door even over een bruggetje te loopen en een trapje van een lange schuif af te dalen voor oogen getooverd krijgen.

We zijn in een woonschip, dat, voor het grootste deel ingericht als natuurhistorisch museum, door zijn eigenaar „Klein-Artis” werd gedoopt. Het is een bonte verzameling, die hier bijeen werd gebracht: een walvischwerfel en een paar slofjes uit de Philippijnen, een kast met opgezette vogels en een kleine collectie oude munten, vlinders, steenen, een boorproef uit de omgeving van Winterswijk, uileballen, instrumentjes uit het steenen tijdperk, kortom, alles wat een jongen graag zou willen verzamelen vindt men hier in bonte rij door elkaar liggen. En niet te vergeten: de levende have! Het is niet zoo heel veel meer; behalve voedselgebrek hebben de laatste strenge winters het hunne gedaan om de bevolking van „Klein-Artis” te decimeeren, maar apen, papegaaien, de vos, een massa visschen, enkele exotische insecten en ander gedierte zijn al lang voldoende om de aandacht van een aantal weetgierige jongelieden te boeien.

Zoo mag „Klein-Artis”, dat om de veertien dagen of drie weken naar een andere plaats gesleept wordt, zich steeds in de belangstelling van de jeugd verheugen en het is voor hen niet alleen een plezierig uitstapje, een reisje als het ware door de wonderen van een uitheemsche zoowel als inlandsche planten- en dierenwereld, doch tevens een aanschouwelijke les in de natuurlijke historie, geologie, archeologie en wat dies meer zij.

Foto's Panorama-v. d. Wal

Belangstelling voor de opgezette dieren.

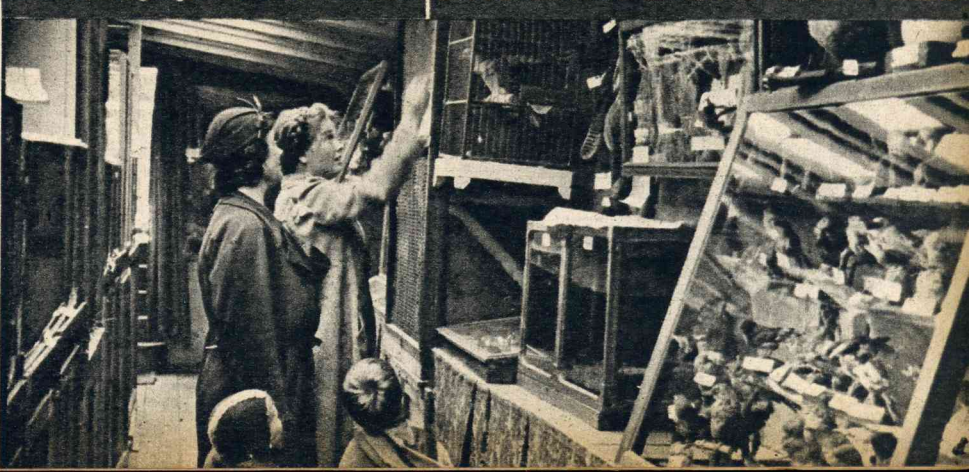

De eigenaar laat zijn bezoekers een slang zien.

In een der „gangzalen” van het museum.

Een walvischwerfel behoort ook tot den inventaris.

OP HET IJSELMEER

NAAR EEN SCHILDERIJ VAN M. VAN HOPPE

DE ZANDHOEVE

VERVOLGVERHAAL DOOR J. GERHARD TOONDER

Tjerk Jan ging naar beneden, naar de keuken, en tot zijn verrassing trof hij daar, behalve juffrouw Schelles, die even gul en vriendelijk lachte als anders, ook neef Jacobus aan. Jacobus was geheel gekleed. Zijn jas hing over een stoel, zijn hoed hing aan het lepelrek, en zijn koffer stond naast het fornuis.

„Möge,” groette Tjerk Jan. „Je ziet er uit zoo frisch als de dageraad.”

„Gbrrr,” bromde Jacobus, terwijl hij een lepel pap in zijn mond stak.

„Wildestu soms een eindje gaan wandelen, of ben je bang dat het spook er met je jas en je koffer vandoor gaat, terwijl jij hier pap eet?”

„Doe niet zoo flauw,” antwoordde Jacobus met wazige stem, „doe nou niet zoo verschrikkelijk flauw.... Ik heb er genoeg van....”

„Waarvan? Van de pap?” Tjerk Jan nam keurend de eerste pap uit het bord, dat juffrouw Schelles hem toereikte, en stelde vast: „Die smaakt anders uitstekend.”

„Nee, ik heb genoeg van alles,” bromde Jacobus somber. „Ik scheid er mee uit.”

„Ga je er een eind aan maken?” vroeg Tjerk Jan meewarig.

„Ja, aan dit huis en dit eiland. Ik ga weg, naar huis toe.”

„Dat is goed,” zei Tjerk Jan berustend. „Als je denkt dat het noodig is, maar eet dan niet te veel. Het is nogal stormachtig, en de boot zal wel flink te keer gaan.”

„De boot....” herhaalde Jacobus verschrikt. „Stormachtig....”

„Als meneer over wil varen, moet hij juist goed veel in ze maag stoppen,” meende juffrouw Schelles, „dan hebt ie ten minste echt wat te spuwen.”

Het beeld, dat deze aangrijpende woorden in Jacobus opriepen, deed hem verbleeken. Hij had verschrikkelijk slecht

KORTE INHOUD VAN HET VOORAFGAANDE

Tjerk Jan Zandhoef heeft na een kortstondige kunstenaarsloopbaan een betrekking op het kantoor der gebroeders De Hooyer gekregen, waar het stil en stoffig is. Op zekeren dag komt er echter groote verandering: een jong meisje doet haar intrede op het kantoor. Zij ziet er aardig uit en Tjerk Jan doet een mislukte poging om contact te krijgen. Zij worden ten slotte verliefd op elkaar. Agnes Lastman stippelt zelfs hun leven reeds uit tot aan den ouden dag. Bij den jongen galant wekt dit echter een typische reactie. Zou het leven zich zóó, zonder romantiek, af gaan spelen? Het leven zélf geeft een blij antwoord! Tjerk Jan en zijn neef Jacobus erven van een hun onbekenden oom. Zijn deel is vijftientig mille en de helft van het landhuis op de Waddeneilanden: de Zandhoeve. Nu maakt hij groote plannen, maar zijn meisje, dat practischer is, remt zijn fantasieën. Toch kan zij niet verhinderen, dat haar verloofde, in een opwelling, zijn ontslag indient bij de firma De Hooyer en met neef Jacobus het landhuis gaat bezichtigen. Op het eiland ontmoeten de jongelui een ouden, stuggen zeeman, die hen vergeefs waarschuwt niet naar de Zandhoeve te gaan. Als zij daar zijn aangekomen vertelt de huisknecht, dat het er spookt. Tjerk Jan laat niettemin door de huishoudster een lekker maal gereedmaken. Dan komt de oude zeeman, kapitein Bart, met nog iemand op bezoek. Zij vragen vergeefs aan de neven, het landhuis te mogen kopen. 's Avonds, in zijn eenzame kamer, hoort Tjerk Jan op de gang geheimzinnige geluiden! Zijn pogingen om het spook onschadelijk te maken falen. Geert Kobbel, de bootman, beweert, dat het spook hem in z'n kamer heeft bezocht.

geslapen, en in de duistere nachtelijke uren had hij het plan opgevat om het huis, het eiland, de erfenis en het spook met de eerste de beste gelegenheid te verlaten, maar het denkbeeld om zich bij stormachtig weer op de postboot te moeten wagen schrikte hem afdoend af.

„Hm,” zei hij dus aarzelend, en hij hield vragend zijn bord op om nóg eens een portie pap in ontvangst te nemen. „Ik weet niet.... misschien.... het kan zijn dat ik dan.... dat ik het nog eens aanzie.... misschien knapt het weer nog op....”

„Het zal nog wel erger worden,” voorspelde juffrouw Schelles deskundig, en dat gaf voor Jacobus den doorslag. Liever het spook dan de zeeziekte, dacht hij, en dat dacht hij met te meer vuur omdat hij nu pap zat te eten in een warme keuken, terwijl het nuchtere daglicht door de ramen binnenviel. Dit nam echter niet weg, dat hij zich eenzaam voelde. Tjerk Jan, die hem hier-

heen had gebracht en die zich hier zoo goed scheen te vermaken, beschouwde hij min of meer als een handlanger van het spook; Geert Kobbel vond hij een griezel, en juffrouw Schelles wekte wel zijn sympathie op, maar was en bleef een vrouw en daarmee een wezen dat Jacobus als vijand beschouwde. In zijn ellende wist hij maar één ding te bedenken: hij zou alles aan Irma gaan schrijven, hij zou zijn heele hart uitstorten, want ten slotte was Irma niet eens zoo kwaad.... En met dat voor-nemen begaf hij zich zuchtend naar de bibliotheek, daar ging hij zitten en schreef:

„Beste Irma....” Maar na een oogenblik nadenken zwichtte hij voor den drang van zijn gevoelens en schreef moedig: „Liefste Irma....” en daar zette hij een uitroepeteeken achter.

Intusschen had Tjerk Jan zijn schrijf-plannen nog weer verder uitgesteld.

Eerst had hij zich gewassen en aangekleed, daarna had hij ontbeten en een praatje gemaakt met juffrouw Schelles, maar dat alles vermocht niet hem in de juiste stemming te brengen, eerder integendeel. Alles leidde hem hier af; hij liep door het huis en bekeek ieder dingetje, ieder stukje dat hij tegenkwam, en voelde zich er eigenaar van; hij keek uit alle ramen; aan twee kanten van het huis zag hij stompe, stoere duinen en donkere sparren, aan den noordkant ook nog een grijs stuk zee, aan den zuidkant, heel ver, de wadden, en over alles heen een grauwe lucht van machtige wolken vol dreiging en vaart....

Ten slotte kon hij de verleiding niet weerstaan om zijn jas aan te schieten en naar buiten te gaan. Hij wilde het strand opzoeken en de zee zien, en den wind om zich heen voelen; intusschen zou hij aan Agnes denken, beloofde hij zichzelf, en als hij dan thuiskwam, zou hij haar alles schrijven, alles; heel dien langen, lieven, innigen brief, dien hij haar schuldig was....

Maar de wandeling duurde langer dan hij gedacht of gewild had. Eerst toen hij moeizaam het zandweggetje volgde, dat zich door de duinen kronkelde, deed hij ingespannen zijn best om aan Agnes te denken, maar onwillekeurig dacht hij steeds weer aan die merkwaardige dingen, die nu sinds enkele dagen zijn leven beheerschten: de erfenis, het huis met het daaraan verbonden geheim, de toekomst, waar hij nu opnieuw aan moest gaan werken, opnieuw, en met betere kansen.... En op dat punt, waar dit weggetje zich plotseling verbreedde en een hoog en vrij uitzicht gaf over het breede strand en de wilde, donkere zee, daar dacht hij heelemaal niet meer, daar stond hij en keek, en voelde zich gelukkig omdat dit nu zijn omgeving was geworden, omdat hij hier nu leven mocht....

Hij keek over het verlaten strand, waar niets lag dan wat wier, en, op de vloedlijn, aangespoelde planken, langs de duinenrij, een hoge, trotsche rij, die zich wazig in de verte verloor, en hij speurde over de onafzienbare water-vlakte of hij schepen zag, en hoe de vogels aasden....

En plotseling kwam hij met een schok terug tot de werkelijkheid. Hij zag nog iets in het water, iets dat er niet hoorde; een donker, bewegend puntje, en hij begreep dat dit een mensch moest zijn, die daar, ver uit de kust, zwom.

Er ging even een schok door hem heen. Hij stopte zijn pijp in zijn zak en keek nog een paar seconden besluiteloos toe. De zwemmer, in de verte, vorderde slechts langzaam. Hij verbeelde zich, dat hij een hand op zag steken, dat hij uit de verte een stem hoorde.... en het water was koud, de golfslag wild, de stroomingen waren hier berucht.... dit kon geen plezierzwemmer zijn, het was een mensch in nood.

Hij bedacht zich niet langer. Hij gooidde zijn jas uit, zijn schoenen, wist, terwijl hij het strand over rende, de meest hinderlijke kledingstukken nog kwijt te raken, en plaste toen met sprongen de branding in, tot hij den grond onder de voeten verloor.

ACHTSTE HOOFDSTUK

Tjerk Jan was geen kampioenzwemmer, en hij was het nooit geweest ook. In zijn schooltijd kon hij niet onaardig rondploeteren, maar snelheidsrecords had hij nooit gebroken en hij had nooit de neiging in zich voelen opkomen om een langeren afstand zwemmend af te leggen dan dien van de eene zijde van het zwembad naar de andere en desnoods weer terug. Daarbij beperkte zijn techniek zich tot den schoolslag en een eenigszins stunteligen crawl. In de jaren, die hij ten kantore van de gebroeders sleet, was zijn vorm er allerminst op vooruitgegaan; de gebroeders legden zich er namelijk meer op toe hun personeel in de zitsport dan in de zwemsport te bekwanen. Maar water-vrees had Tjerk Jan allerminst. De breedte van zijn schouders werd ook niet bepaald door de watten en paardenharen, die zijn kleermaker er liefderlijk omheen had geweven, maar door zijn spieren; zijn longen waren gezond en zijn hart was in prima conditie.

De temperatuur van het water viel hem nog tegen, hoewel hij daar toch al geen hoge verwachtingen van had; zoodra hij eenmaal ondergedompeld was in het water, had hij de sensatie zich door vloeibaar ijs te bewegen — een huiveringwekkende, alles-doordringende koude was het die hem omsloot, die zijn spieren dreigde te verlammen en zijn ademhaling bemoeilijkte. De branding sloeg hem terug; hij voelde zich opnemen en meesleuren, ondanks zijn onmachtig gespartel.... Hij kreeg even een glimp te zien van de lucht, de duinen, het puntje in de verte dat hij redden wilde.... toen donderde plotseling een kolkende watermassa over hem heen, hij viel pijsnel in een afgrond waarin niets dan water was, kolkend, schuimend en ijskoud water....

Tot zijn eigen verbazing kwam zijn hoofd weer boven, snel en onverwacht, en in één oogenblik trachtte hij te ademen en te zien waar hij was. Hij zag niets dan een golf, die boven hem torende, wild en overweldigend; hij probeerde nu om ten koste van alles niet weer onder te gaan, voelde zich weer even duizelingwekkend optillen en ademde zoo diep als hij kon, maar op het moment, dat hij den krullenden kam bereikt had, sloeg zijn das, een viezerige, natte flard, hem in het gezicht en benam hem alle uitzicht. Pas toen hij minuten later naar adem snakkend over den derden roller heen werd gedragen, zag hij, veel verder naar rechts dan hij gedacht had, datzelfde puntje weer. Het was nu duidelijker, het was nu een lichte vlek geworden en duidelijk een mensch. De positie beviel hem niet: hij begreep, dat de stroom hem naar links of dien ander naar rechts had gedreven, en dat het noodig zou zijn om schuin tegen den golfslag in te zwemmen.

Hij veranderde zijn koers en worstelde zich verder. Hij wanhoopte. Hij voelde zich verloren in de onmetelijke water-massa, die zooveel sterker was dan hij, die zoo koud en wild en bodemloos was, dat zijn poging belachelijk leek. Het flitste door hem heen, dat, wanneer hij ooit den drenkeling bereikte, dit alleen kon zijn om daarna samen onder te gaan. Hij, die nu al bijna niet de kracht had om zelf verder te komen, zou zeker niet in staat zijn om straks nog een ander te redden en veilig naar het strand te brengen.

Maar wanneer het hem gelukte om op een golfrug een blik om zich heen te slaan, zag hij, dat hij ondanks alles vorderde; dan kon hij iets van een gezicht onderscheiden, een bewegend arm, die dringend scheen, te wenken; en wanneer hij dan weer neerzank in die uitzichtloze diepte, waarin hem de wereld geen grenzen meer leek te hebben, ging hij verbeterter voort dan ooit. Om zichzelf moed te geven schatte hij, wanneer hij dat maar kon, den afstand; nog vijftig meter.... nog twintig.... nu misschien vijftien.... en op dat punt hoorde hij, boven het geraas in zijn ooren uit, even een stem, schel roepend.... Dan nog tien meter, en in een uiterste poging om nu het doel te bereiken, strekte hij nog krachtiger zijn beenen....

Toen kwam het: eerst een gevoel alsof de koude nog heviger, nog bijtender werd, dan, scherp en plotseling, een folterend-felle trekking door zijn spieren, die zijn beenen machteloos maakte en die door scheen te willen gaan tot in zijn hart. De pijn maakte hem razend, hij wilde gillen en wist niet meer wat hij deed; maar toen hij wegzank en begreep dat dit het einde zou worden, kwam er iets van zijn beheersching terug. Hij wist, dat hij reddeloos was, wanneer hij nu zijn bezinning verloor. Het is kramp, dacht hij, niets aan te doen.... probeeren je beenen te strekken, teenen omhoog.... werken met je armen, anders ga je.... Maar het strekken van zijn beenen kostte hem meer pijn dan hij voor bestaambaar had gehouden; het was of zijn lichaam in stukken werd gescheurd, en ten slotte wist hij, dat hij het op moest geven. De pijn, de koude en de vermoeidheid vielen op hem, overmanden hem, tot hij alleen nog maar eindeloos moe was, en eindeloos verlangend van die marteling bevrijd te zijn. Hij zonk, verdoofd, weg in een grijze diepte vol golven-geweld, steeds dieper en dieper, tot het water hem geheel omsloot en het lawaai verdween in een ruischende stilte — en nog dieper, peilloos diep.

Hij droomde, dat twee handen hem aanvatten.

Die handen schenen grooter te worden, hun greep werd sterker, zij trokken harder; en hij verzette zich uit alle macht omdat hij niet terug wilde, omdat hij voort wilde gaan op zijn eigen zonderlinge reis. Het werd bijna een gevecht. Hij begreep, dat hij zich bewegen moest om te kunnen ontsnappen, en dus spande hij zijn hersens in om te denken en hij spande zijn ledematen om verzet te bieden.... en op dat oogenblik sloeg hem een koude luchtstroom in het gezicht, lucht droog koud en prikkelend zijn longen binnen en een hevige kramp-trekking deed hem krimpen van pijn.

Tjerk Jan kwam weer bij. Zijn gedachten waren nog vaag en omneveld, de pijn stond hem trouwens geen geregeld denken toe, maar toen hij zijn oogen opsloeg en draaierig en vaag de golven weer zag en de lucht, wist hij dat hij bijna verdrongen was en dat nu iemand hem probeerde te redden. Twee stevige handen hielden hem vast onder zijn armen, en trokken. En hij wilde gered worden, niets liever dan dat. Hij begreep, dat hij daartoe maar twee dingen kon doen: zich niet bewegen, en diep ademhalen wanneer hij daar de kans toe kreeg. De rest moest hij aan den ander overlaten. Aan dat programma voldeed hij, en het was ook het uiterste wat hij nog volbrengen kon; denken kon hij bijvoorbeeld verder niet. Hij vroeg zich niet af wat er geworden was van dengene, dien hij wilde gaan helpen, zoomin als hij zich vermoeide

met de vraag wie het was, die hem nu aan den dood hielp ontsnappen.

Het duurde lang. De beide handen trokken aan hem, soms liet er een los, dan weer de ander, maar ze lieten hem niet in den steek. Er bruisde water over hem heen, zout water, schuimvlokken, golven.... Dan sloot hij zijn oogen en hield den adem in, om in andere momenten zijn longen opnieuw vol te pompen en even een blik op de grijze wolken boven te slaan.... Het duurde lang. De pijn nam toe en sneed door hem heen, tot hij van wanhoop niet meer denken kon en er een rood floers trok voor zijn oogen.

Maar hij werd gered. De handen lieten niet los, ook niet, toen hij plotseling bonkend op iets hards terechtkwam en keek, en zag dat hij in laag water zat, terwijl die handen hem met moeite over-eind schenen te houden. Er ging een vaag besef door hem heen dat dit oogenblik voor den redder het moeilijkste moest zijn omdat hij nu niet meer dreef, maar aan land gedragen moest worden. Hij moest nu probeeren te helpen, wist hij, iets te doen.... Zijn beenen lagen onder hem gewrongen, gefolterd en onbruikbaar, maar zijn armen kon hij bewegen. Hij klemde zijn kiezen op elkaar en bewoog ze, zette zijn vuisten onder water op het zand en stootte zich af. Zoo schoot hij een eind vooruit, die twee handen trokken mee en hielden hem in evenwicht.... nog eens, en nog eens....

Zoo kwam Tjerk Jan op het droge, maar toen viel hij dan ook werkelijk flauw.

Hij kwam bij met pijn, maar hij stelde onmiddellijk vast dat dit een prettige pijn was, prettig omdat het anders was dan de pijn die hij voordien voelde. Hij dacht daar suffig over na, en stelde vast dat iemand hem sloeg; een reeks regelmatige en venijnige slagen op zijn kuit, dat was het, en op zichzelf was dat hoogst onaangenaam, maar het prettige ervan was, dat hij voelde hoe de scheurende kramp er op deze wijze uitgeslagen werd.

„Plezierig is dat,” bromde hij ten slotte, want hij meende dat eenige aanmoediging van zijn zijde niet meer dan beleefd was. De klappenregen hield echter onmiddellijk op, en een stem ergens boven hem vroeg kortaf:

„Hoe gaat het?”

„Huh?” informeerde Tjerk Jan. Hij kreeg een schok, want die stem was anders dan hij zich na de redding en na dit pak slaag had voorgesteld. Het was namelijk een vrouwenstem.

„Strek die beenen eens,” ging de stem onbarmhartig voort.

Tjerk Jan gehoorzaamde, versuft van schrik. Een vrouw.... Hij had zich uit een stormachtige zee laten redden door een vrouw! En nu lag hij hier, koud en miserabel, voorover op het natte zand, terwijl zij op zijn kuit sloeg.... en zijn kleeding moest wel zonderling zijn, want hij herinnerde zich dat hij zijn jas, zijn broek en zijn schoenen had uitgetooid, maar zijn overhemd nog aan had, met boordje en al.... Hij leed onder deze denkbeelden, maar gehoorzaamde en trachtte zijn beenen te strekken. Het ging, het ging moeilijk en pijnlijk, maar de kramp was weg.

„Teenen omhoog!” werd hem bevolen. Hij stak zijn teenen omhoog.

„Hoe gaat het?”

„Redelijk wel,” mompelde Tjerk Jan.

„Sta dan op en probeer te loopen.”

Hij draaide zich om, en voordat hij verder kwam, voelde hij zich al beetpakken en overeind zetten. Dat moet een stevige dame zijn, dacht hij, terwijl hij zich slap en houderig omdraaide; maar het was geen stevige dame, die hij te zien kreeg. Het was een meisje, een tamelijk tenger meisje zelfs, rillend en hijgend en kwaad. Ze was blond en ze had donkere oogen, waarmee ze boos naar hem opzag.

„Ja.... eh.... ik,” begon Tjerk Jan ongelukkig, en blozend omdat hij nu nog scherper voelde hoe ongelukkig hij er uit moest zien.

„Niet praten, loop nu liever, anders wordt het nog een longontsteking,” waarschuwde zij.

„Maar u dan?” protesteerde Tjerk Jan. Zij was even nat als hij en droeg een dunne badjas, die wel niet veel beschutting zou geven.

„Waar ligt de rest van uw kleeren?” vroeg ze.

Tjerk Jan keek rond, tot hij in de verte een paar stippen op het zand zag. „Daar,” wees hij.

„Goed,” knikte zij. „Probeer er heen te komen, gooi dien natten rommel uit en trek iets droogs aan. Ik kom wel naar u toe als u klaar bent.”

Hij volgde zwijgend haar aanwijzingen op en voelde zich volkomen overbluft, zóó overbluft, dat hij zijn natte kleeren en den kouden wind vergat. Een vastomlijnden indruk had hij tot nu toe nog niet van haar gekregen, daarvoor was hij te versuft nog door het gevaar waarin hij verkeerd had, en te overweldigd door alles wat er gebeurde. Hij wist ternauwernood hoe zij er uitzag.... Vreemd, om door zoo'n meisje gered te worden, dacht hij. Hij vroeg zich, terwijl hij met stijve beenen naar zijn kleeren strompelde, een oogenblik af wat er geworden zou zijn van den drenkeling waarvoor hij er op uittrok, maar veel zorgen maakte hij zich daarover niet, want hij vermoedde dat die drenkeling en dit meisje dezelfde waren.

Tjerk Jan voelde zich geërgerd, beschaamd en verrast, maar bovenal begon hij zich koud te voelen. Hij haastte zich dus zooveel hij kon, stroopte zijn natte, plakkende kleeren af, schoot met een dankbaar gevoel zijn broek en zijn warme overjas weer aan, en prees intusschen in gedachten het doorzicht van dit meisje, dat terecht had ingezien dat hij zoo vlug mogelijk iets warms en droogs aan moest hebben.

Het meisje kwam hem tegemoet, toen hij haar houderig en wankel weer op ging zoeken.

„Waar hebt u uw eigen kleeren liggen?” vroeg hij.

„Bij den Plattekop, dat is bij de oostpunt van het eiland,” wees zij.

„Dan is dat te ver om daar nu heen te gaan,” meende Tjerk Jan.

„Om mij kan het anders wel,” zei ze uitdagend. „Ik doe het dagelijks.”

„Wat?”

„Dezen zelfden tocht maken. Als ik behoefte heb aan 'n beetje beweging doe ik dat. Dan laat ik eerst door Harm, den melkboer, mijn jas hierheen brengen, die gaat tóch bijna iedereen ochtend hier vlak langs, want zijn boerderij ligt aan dezen kant, achter de duinen. Ik kleed me uit bij den Plattekop, zwem naar buiten, en laat me met den stroom tot hier brengen en dan zwem ik weer naar het strand. Dan schiet ik die jas aan en loop het eind terug.”

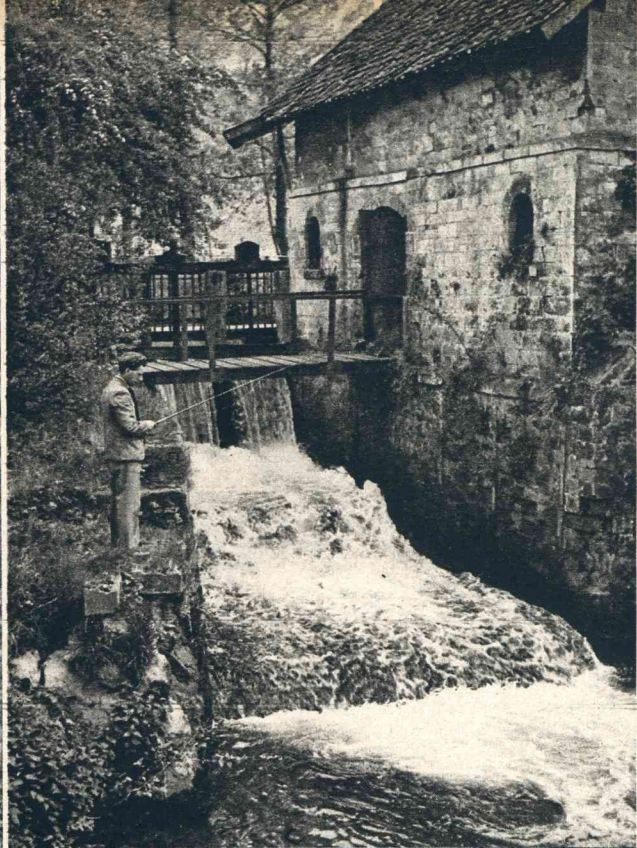
„Een beste manier om verkouden te worden,” vond Tjerk Jan.

„Met mooi weer niet, en....”

„Maar het is nu geen mooi weer, en bovendien zal het wel niet uw gewoonte zijn om intusschen drenkelingen op te vissen en vakkundig weer op de been te helpen. U staat te rillen. Kom, we rennen eerst maar eens naar huis.”

Ze renden. Hij wierp zoo nu en dan een tersluiksch blik op het meisje, en hij zag dat ze een aardig gezicht had. Een beetje erg koppig en vastberaden misschien, dat waren haar oogen en de rechte streep van haar wenkbrauwen, maar haar mond was zacht en vrouwelijk. Zij reikte hem tot den schouder. Hij vroeg zich af, wat zij eigenlijk zou zijn. Haar spraak was te beschaafd voor een eilandbewoonster, maar dagelijkse zwemtochten, zoals zij die onder-nam, waren voor een vacatiegangster nu juist niet gebruikelijk, en daar was het seizoen nu ook wel een beetje guur voor. Het was, stelde hij vast, onmogelijk om haar herkomst en haar dagelijkse bezigheden te bepalen. De badjas, die zij droeg, herinnerde aan de stad en aan elegante modezaken, haar optreden wees meer op een leven in de buiten-lucht, bekendheid met de stroomingen en met alles wat het eiland betrof. Het bleek overigens, dat zij met ongeveer dezelfde gedachten bezig was wat hem betrof, want zij vroeg: „Waar woont u dan? Ik heb u hier nooit eerder gezien.”

W O R D T V E R V O L G D

EEN
CENTRUM
VAN ZOMER-
TOERISME
★

Glooiende heuvels en vriendelijke dorpjes, dat is het landschap van Limburg.

In het Geuldal vindt u nog echte watermolens.

Schoonheid in het lieflijke heuvelland van LIMBURG

Wanneer we de aantrekkelijkheden dezer gezegende streek in den geest tegen elkaar afwegen, meenen we te mogen constateeren dat vooral het natuurschoon het voornaamste blijkt. Hoewel we de heuvelen langs Geul en Gulp hebben te beschouwen als uitloopers van Ardennen en Eifel, verkregen ze hier toch een bijzonder karakter. Het boschgebied, zich langs de Belgische grens uitstreckende van Vaals tot Noorbeek, moge nog iets desolaat en norsch aandoen, wat menschenloos zelfs, alspoedig wint 't land aan lieflijkheid. Dra bespeurt men dat nagenoeg alle gronden in cultuur gebracht zijn en dat we ons bevinden op vetten, zeer vruchtbaren bodem. Het landschap wordt doorwrocht. In de lentemaanden zijn heuvelen en dellingen bekleed met de blauwgroene, of rossig doorschmerde pracht der korenvelden. In den zomer wordt het ééne weelde van goud. En dan zijn er de bongerden, de kersenweiden in het land van Eysden, de appelaren en perelaren in de Geulvallei, die zoo wonderbaar schoon kunnen bloeien. Zoo anders! Minder massaal dan in de Betuwe, want hier worden meer variëteiten geteeld. De ene soort ontkiukt vroeg, de andere laat. Ook is de afwisseling van boomgaard en akker hier sterker. De welvende lijn van het landschap, het omhoog naar de koppen, het omlaag naar het dal, schenkt aan een bloesemlandschap in ons zuiden een eigenaardige schoonheid.

Een bijzonder accent verleenen ook de rotspartijen

en grotten. We geven toe dat die meestal door menschenarbeid zijn ontstaan, doch welk landschap in cultuur verkeert nog in zijn oerstaat! In ieder geval dateert de ontginning onzer mergelbergen reeds uit de Romeinsche periode en hebben vele door afgraving ontstane rotspartijen natuurrecht verkregen. Ze vormen een zeer bijzonder romantisch element in ons vanzelf reeds romantische landschap. Zeer typisch zijn, langs de Geulwandeling, de half achter groen verscholen ingangen der groeven, welke koelte uitademen. Jammer genoeg werden rotswanden en hollen zoowel daar als aan den Sint-Pietersberg in den laatsten tijd op ergerlijke wijze geschonden.

We zijn nu meteen terechtgekomen in de Limburgsche „onderwereld”. Wanneer iets eigen is aan de streek, dan zijn het de eindeloze labyrinten, de gangen- en groevenstelsels, waardoor een groot deel van Zuid-Limburg, ten zuidwesten van de Geul, onderkelderd werd, doch waarvan alleen die van Valkenburg-Houthem en den Sint-Pietersberg voor vreemdelingenverkeer geopend bleven. Wegens gevaar voor instorting werden immers verschillende groeven afgesloten. Ook de steeds toenemende ondergrondse champignonkweekerij kan niet in voor iedereen toegankelijke galerijen geschieden.

Wie Zuid-Limburg bezoekt mag niet vergeten een tochtje door het ondergrondse te maken. Er zijn menschen die er niet goed tegen kunnen, die het eng

vinden te moeten dolen door die eindeloze donkere gangen. Indrukwekkend is niet alleen de structuur van deze uitgeholde bergen (de Sint-Pietersberg wekt herinneringen aan Egyptische tempels) maar ook de volkomen stilte die er heerscht. Heel dof klinken op den mullen vloer van mergelpoeder de voetstappen; van buiten dringt geen geluid tot den wandelaar door.

We merkten reeds op, dat het menschelijke aan ons Zuid-Limburgsch landschap groote bekoring schenkt. Niet alleen door het doorwrochte doch ook door de bebouwing. Geen einder blauwt zoo ver of men ziet nog enkele torenspitsen er uit

Een gezicht op Val

omhoog priemen. gezelligheid van o ten, van hoeven tinten: oker, groe delijke architectu ven in grauwe i daken van kapelle dekt, boerenhuize leemen wanden soms nog, schilde schuren en stallen ver terug in den En men herinne vleugelde woord: Zuid-Limburg.

Sfeer hebben ook Beginnen we met onzer mijnstreek, treffen ons geen monumenten, we

fraaie exempelen van oude bou gotischen toren der hoofdparochi deren. We vergeten evenmin een wa over de lommerrijke omwalling: „ Maastricht is een ware monumente de nieuwe brug af geniet men van e uniek stadsbeeld. Hoe rijk aan toren Boven de welvende lijn der rijzen omhoog torens van allerlei Bijzonder eerbiedwaardig is de al Onze Lieve Vrouw, Neerlands moeburcht des gèbeds. Imposant troon sche Vrijthof de machtige groep Sint Servaas en Sint Jan met haar Nieuwe Markt praat het door Piet

Zon op het Limburgsche land: de Bemelensche berg in de mooie omgeving van Maastricht.

De Limburgsche grotten zijn beroemd; een merkwaardige doorgang in de eindeloze labyrinten onder den Sint-Pietersberg.

Zoo stroomt de Geul door Valkenburg.

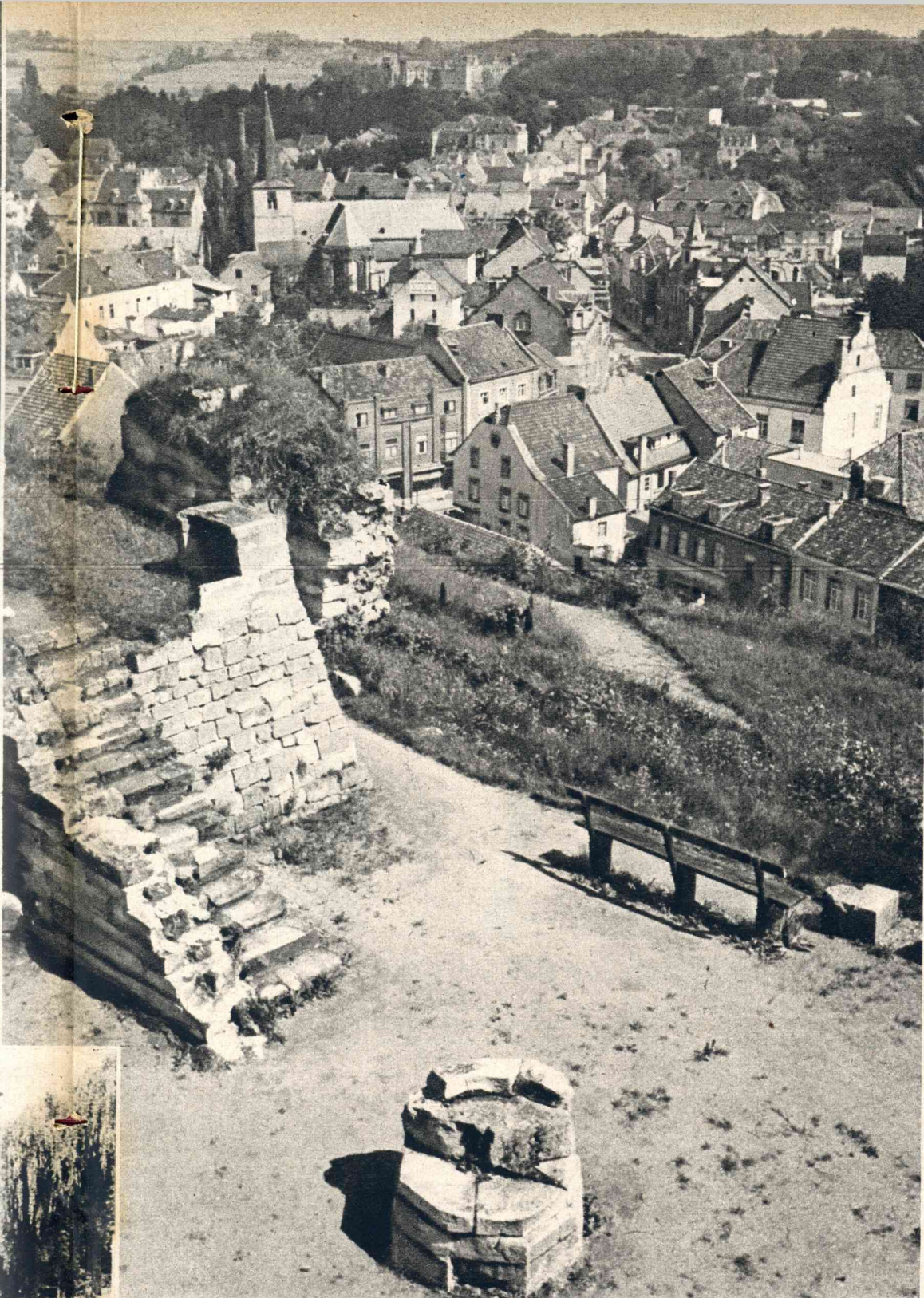
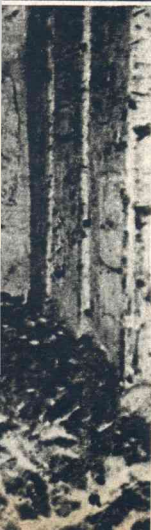
watermolens.

CG

elooze donkere
n de structuur
etersberg wekt

de Geul door Valkenburg.

Een gezicht op Valkenburg met op den voorgrond de schilderachtige ruïne van het kasteel.

omhoog priemen. In de dalen de gezelligheid van dorpen en gehuchten, van hoeven gewit in allerlei tinten: oker, groen en blauw. Landelijke architectuur alom. Hoeven in grauwe inlandsche steen, daken van kapellen met leien gedekt, boerenhuizen in vakwerk, met leemen wanden en rieten daken soms nog, schilderachtig verzakte schuren en stallen. Men waant zich ver terug in den gang der tijden. En men herinnert zich het gevleugelde woord: Italië begint in Zuid-Limburg.

Sfeer hebben ook de oudere steden. Beginnen we met de ingangspoort onzer mijnstreek, met Sittard. Al treffen ons geen overweldigende monumenten, we mogen toch enkele fraaie exemplen van oude bouwkunst, als den gotischen toren der noordparochiale kerk, bewonderen. We vergeten evenmin een wandeling te maken over de lommerrijke omwalling: „ooze waal”.

Maastricht is een ware monumentenstad. Vooral van de nieuwe brug af geniet men van een prachtig, haast uniek stadsbeeld. Hoe rijk aan torens is dit silhouet.

Boven de welvende lijn der romaansche brug rijzen omhoog torens van allerlei stijl en hoogte. Bijzonder eerbiedwaardig is de aloude basiliek van Onze Lieve Vrouw, Neerlands moederkerk, een ware burcht des gebeds. Imposant troont boven het weidsche Vrijthof de machtige groep der kerken van Sint Servaas en Sint Jan met haar zes torens. Op de Nieuwe Markt praalt het door Pieter Post gebouwde

stadhuis. Monumenten van bescheidener rang ziet men in alle deelen der oude stad: gotische en barokkerken, romaansche torens en wallen en bastions. De omgeving van de Begijnenstraat bleef nog bijna middeleeuwsch, een stadshoek door Bruggeniet te overtreffen.

Ook Maastricht behield intiemer schoon, schilderachtige buurten. Die moet men vooral in de omgeving van de Jeker zoeken, aan den Heksenhoek, de Looiersgracht, bij Helpoort en Pesthuis.

Zelfs Valkenburg, dat toch wel onoordeelkundig in deze eeuw verbouwd werd, heeft nog aan Geul en Halder aardige, stemmige hoekjes. Natuurlijk wordt daar alles overheerscht door de machtige bouwvallen van Neerlands grootste hoogteburcht, den Dwingel der Siren van Valkenburg, een vorstenhuis, dat een Duitsche keizerin heeft voortgebracht. Nog een andere ruïne van een hoogteburcht zien we op den Sint-Pietersberg, die van Lichtenberg.

Aan moderne monumentale bouwsels ontbreekt het in ons land evenmin. Als het in architectonisch opzicht nog maar de noemen we het stuwcomplex bij Borgharen en de heftorens aan het lateraal kanaal van Maastricht naar Maasbracht. Interessant zijn ook de massale gebouwen der Staatsmijn Maurits, van het Stikstofbindingsbedrijf te Lutterade, van de Staatsmijn Emma te Hoensbroek en van het complex der Oranje Nassau-mijn I tegen het hart van Heerlen.

Dit heel moderne Limburg is ook belangwekkend, doch de groote attractie van ons zuiden blijft natuurlijk schoonheid van natuur en monumenten, zoo verschillend van hetgeen we elders in ons land aanschouwen.

MATTHIEU KEMP

Foto's Panorama-de Jong (5),
Panorama-van der Randen (1)

Op het Tjeukemeer.

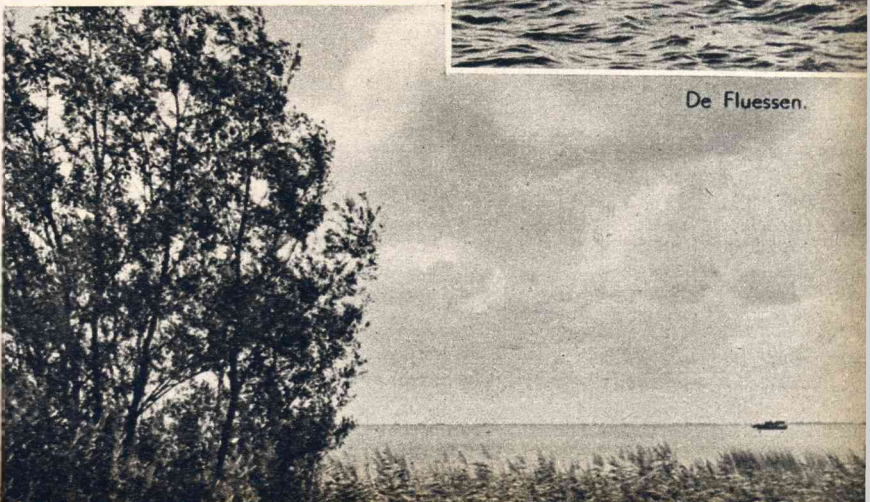
RONDE FRIESCHE MEREN

Ook het vlakke land bezit schoonheid

Al zijn de afstanden in ons land niet erg groot, toch is het een „heele stap” van het Limburgsche heuvelgebied naar de vlakke dreven van Friesland. Neemt u alleen maar eens het niveauverschil: worden de Limburgsche heuvels soms bijna bergen zooals bij Vaals, waar zich het hoogste punt van Nederland bevindt (322 m), in Friesland bedraagt de record-hoogte slechts twintig meter; u vindt dit punt op den Boschberg bij Appelscha in het zuidoosten der provincie, de eenige streek waar wat bosch voorkomt. De andere heuveltjes, die u verspreid over heel Friesland kunt aantreffen, zijn door menschenhanden opgeworpen: het zijn de vermaarde terpen. Daar vonden de bewoners bescherming als de vloedden het nog niet ingedijkte land overstroomden.

Vlak is het Friesche land, doch daarom is het nog niet zonder schoonheid! Vraag het maar eens aan een rechtgeaarden Fries; hij zal zijn „heitelân” geestdriftig gaan bezingen. De oude steden bieden veel schoons, doch het grootst is de roem van het Friesche waterland, waar de prachtige meren te blinken liggen in het groene landschap. Geweldige waterplassen zijn het met wonderlijke oude namen zooals de Fluessen, het Tjeukemeer en de Oudegaster Brekken. Met het Sneeker Meer, het Sloter Meer en tal van andere vormen zij eigenlijk één merencomplex, dat zich uitstrekt van Stavoren tot voorbij Bergum. De meeste dezer wateren zijn door vaarten verbonden. Daar rondom liggen de typisch gevormde boerderijen en de oude steden en dorpen, veelal gekenmerkt door het zadeldak van den kerktoeren. En als u den Fries op zijn best wilt zien, moet u in dit waterland zijn. U zult hem daar vinden 's winters op de schaats en 's zomers aan de roerpen van zijn zeilboot.

Foto's Panorama-Valks (4), Panorama-archief (1)

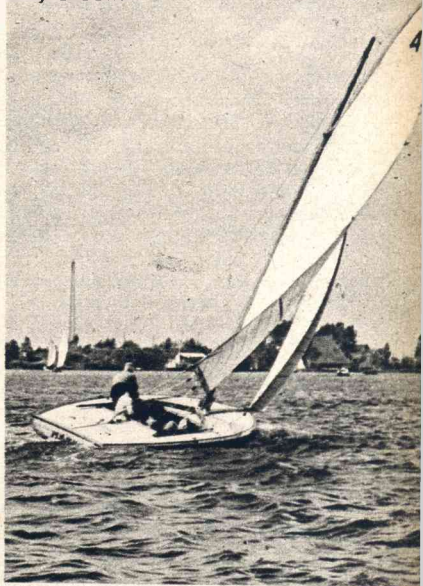
Het Prinsenhof.

Een Friesche boerderij.

Hardzeilen bij Grouw.

De Fluessen.

VACANTIEGARDEROBE

Als een vrouw met vakantie is en niet de juiste kleeven bij zich heeft dan kan dat haar genot vergallen. Vandaar dat het zaak is om van te voren angstvallig te wikken en te wegen wat men wél en wat men níét zal meenemen. Dit hangt ten nauwste samen met het oord dat we wenschen te bezoeken en het voorgenomen programma. Heeft men het plan om afwisselend wat te luiëren en een bescheiden wandeling te maken, dan heeft men nu eenmaal heel andere kleeven en vooral ook schoenen noodig dan wanneer men zijn zinnen gezet heeft op lange-afstand-marschen of groote fietstochten. Vóór alles dient men echter rekening te houden met de waarheid die er schuilt in het gezegde „Het gemak dient den mensch”, terwijl men tevens de wisselvalligheden van ons klimaat niet uit het oog mag verliezen.

Een dergelijk jurkje is geschikt voor velerlei doeleinden en neemt weinig plaatsruimte in.

Spreekt het vanzelf dat men om dezen tijd van het jaar geneigd zal zijn om zich in te stellen op mooi warm weer, zoo verdient het tóch aanbeveling om een wollen vest of jumper in te pakken, terwijl de regenmantel gedurende de treinreis prachtig als stofjas kan dienst doen. Vanwege het feit, dat het op het oogenblik niet mogelijk is om een of ander vergeten kledingstuk gedurende de vakantie door een nieuw te vervangen, verdient het aanbeveling om tijdig een lijstje op te maken van hetgeen men denkt noodig te hebben en daarbij rekening te houden met alle mogelijke eventualiteiten en ook ongelukjes. Zelfs reparatiemateriaal is immers niet overal meer te krijgen, terwijl

Buiten voldoet een sportief model het beste.

Bij het pakken houde men rekening met allerlei eventualiteiten, opdat men niet op een gegeven moment onthand zit.

Foto's Bum-Recla

ook allerlei toiletbenodigdheden als een tandenborstel, zeep, haarnetjes en cosmetische en medische zalfjes ons bij vergeten in een moeilijk parket zouden brengen. We moeten er rekening mede houden dat we op het oogenblik niets aan het toeval mogen overlaten en daarom beter desnoods wat te veel meenemen dan dat we ontriefd zouden zitten. Omdat onze bagage op het oogenblik over het algemeen vrij beperkt moet zijn omdat we onze koffers zelf moeten transporteren, is het verstandig om eens even langer stil te staan bij de groote mogelijkheden die de combinatie van blouse en rok biedt.

UITHALEN EN OPNIEUW BREIEN

Dit parool van de praktische huisvrouw in dezen tijd maken wij tot het onze, door haar steeds opnieuw te helpen van het oude weer iets nieuws te breien. Met de uitgehaalde wol, die we op een plankje winden, in lauw water met zout wasschen en ten slotte weer tot een bol verwerken, kunnen we verrassende resultaten bereiken.

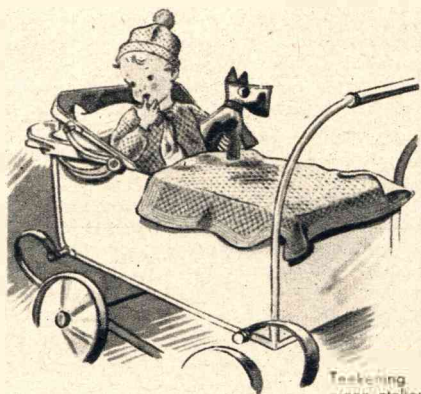
Als baby uit rijden gaat.

Garnituurtje, bestaande uit jasje, mutsje en bijpassend wagenkleedje.

Benodigdheden: Voor het jasje en mutsje ong. 100 gram en voor het wagenkleedje ong. 150 gram vierdraads uitgehaalde rose zéphirwol of ander materiaal van dezelfde dikte; 1 haaknaald no. 4.

Werkwijze: Dit garnituurtje is gemaakt in het zoogenaamde „waaierpatroon”, dat we als volgt haken: boven een rij lossen, die als opzetrand dient, haken we: * 1 st.; 1 lus in het midden van dit st. (deze lus op de haaknaald laten staan, zoodat we nu 2 lossen op de haaknaald hebben); 1 lus in dezelfde losse waarin we het st. hebben gehaakt; 1 lus in de volgende en 1 lus in de daaropvolgende losse. De 5 lossen, die we nu op de naald hebben, gelijktijdig doorhalen en tot slot nog 2 lossen haken. Van * af herhalen we steeds. Bij de volgende toeren haken we steeds in plaats van het eerste st. 3 lossen, terwijl we de st. steeds recht boven de st. van den vorigen toer haken.

Het jasje: We zetten voor het rugpand 63 lossen op en haken hierboven 25 toeren elk van 20 waaier-

Tekening eigen atelier

patroontjes. Vervolgens haken we voor den schouder aan het begin van den volgende toer slechts 6 waaierpatroontjes en haken hierboven nog 2 toeren. Aan het einde van den laatsten toer haken we 15 lossen, waarboven we eveneens waaierpatroontjes haken zoodat het voorpand nu een breedte krijgt van 10 waaierpatroontjes. Na 22 toeren kanten we af. We haken nu den tweeden schouder en het tweede voorpand geheel op dezelfde doch tegengestelde wijze.

Het mouwtje: Dit wordt in dwarse richting gehaakt; we zetten hiervoor 45 lossen op en haken hierboven als volgt:

1e toer: 11 waaierpatroontjes; 7 vasten, omkeeren.
2e toer: 7 vasten; 11 waaierpatroontjes. Deze beide toeren herhalen we 10 maal, waarna we den draad afkanten. We persen nu de verschillende deelen onder een vochtigen doek heel luchtig op en naaien ze in elkaar. Langs den hals haken we voor de afwerking 2 toeren vasten en 1 toer picotjes (afwisselend 3 lossen; 1 vaste in de eerste van deze 3 lossen; 1 losse). Tot slot draaien we een koordje, rijgen dit door de gaatjes aan den halskant en bevestigen voor de afwerking, aan de beide uiteinden, een kwastje.

Het mutsje: We zetten 78 lossen op en haken hierboven 18 toeren elk van 26 waaierpatroontjes. Bij de 3 volgende toeren minderen we, door steeds 1 waaierpatroontje te haken boven 2 waaierpatroontjes van den vorigen toer. Dit doen we door telkens 1 losse van den vorigen toer over te slaan. Tot slot naaien we den bovenkant en zijkant dicht

en naaien boven op het mutsje een pomponnetje, gemaakt van dezelfde wol.

Het wagenkleedje: We zetten 94 lossen op en haken hierboven 62 toeren elk met een breedte van 30 waaierpatroontjes, waarna we afkanten. Voor de afwerking haken we nu rondom 5 toeren st., terwijl we bij elken hoek 5 st. in één opening haken. Op deze wijze meerderen we bij elken toer, terwijl de hoeken tevens een mooien vorm krijgen. Tot slot persen we het geheel onder een vochtigen doek luchtig op.

Meer aandacht voor uw handschoenen!

Lang niet alle dames schenken voldoende aandacht aan haar handschoenen en toch zijn zij een voornaam onderdeel van het toilet. Wij moeten er uiterst zuinig op zijn, want zij zijn op het oogenblik zeer moeilijk te verkrijgen.

Hoe kunnen we den levensduur van de handschoenen zoo lang mogelijk rekken?

Het is aan te raden om glacé handschoenen voor het aantrekken van binnen met wat talkpoeder te bestrooien, zij glijden dan gemakkelijk over uw handen.

Rek het leer na het uittrekken netjes op en vouw de handschoenen weer in hun model.

Om te voorkomen, dat het leer verkleurt, wrijven we het af en toe met wat schoencreme in de kleur.

Als we nog wat benzine of tetra bezitten kunnen we de handschoenen zelf reinigen als ze vuil zijn. We zetten ze in een jamptje, dat met tetra of benzine gevuld is en laten ze hierin een paar uur weken, daarna trekken we ze aan en wrijven ze met schoone watten af. Vervolgens kunnen we ze met wat was wrijven. Kunnen we ze op deze wijze niet schoonmaken, dan moeten we ze door een chemische inrichting laten reinigen.

Varkensleeren handschoenen kunnen we als zijde en katoen wasschen in een lauw sopje, daarna spoelen we in lauw water en laten ze hangend drogen. Zoodra ze droog zijn wrijven we ze tusschen duimen wijsvinger op.

Waschbare glacé handschoenen kunnen we ook in een sopje reinigen, ze worden als varkensleeren handschoenen gewasschen.

ALS WE GAAN INMAKEN

Zoo ooit, dan staat het onderwerp inmaken thans wel heel bijzonder in het teken van de belangstelling.

Daar wij dit seizoen bij den inmaak echter vele moeilijkheden ondervinden zooals: gebrek aan inmaakglazen en gummiringen, het niet kunnen beschikken over voldoende suiker, beperkt gasverbruik en dergelijke hebben wij gemeend onzen lezeressen in dit en volgende nummers eenige tips aan de hand te moeten doen, waarbij deze bezwaren geheel of gedeeltelijk worden ondervangen.

Om te beginnen dan eerst iets over den inmaak in flesschen.

Inmaken in wijn- of azijnflesschen

Spoel de flesschen (men neemt bij voorkeur donkergroene, omdat deze het verkleuren van de groenten en dergelijke voorkomen) met heet soda-water of kokend water goed uit.

Hang in den hals der flesschen een stukje brandend zwavellint, dat bij den drogist verkrijgbaar is, en wacht totdat ze geheel met zwaveldamp zijn gevuld. Doof het stukje zwavellint in een kopje met water. Sluit de flesschen

met kurken, die gedurende een kwartier in water zijn uitgekookt en keer ze om.

Laat ze tien minuten omgekeerd liggen en vul ze daarna met een of andere groente of vruchtenmoes als: rabarber, postelein, andijvie, spinazie, raapsteel-tjes, appelmoes of tomatenmoes, die alle eerst gekookt moeten zijn en daarna zoo heet mogelijk in de flesschen worden gedaan. (Het tomatenmoes moet men bovendien zeven, daar de pitjes gisting kunnen veroorzaken.) Om hierbij het

springen der flesschen te voorkomen plaatst men ze op een natten doek.

Sluit de flesschen onmiddellijk met de uitgekookte kurken, snijd ze af en dompel ze in vloeibare lak. Bewaar den inmaak op een koele en liefst donkere plaats.

N.B. Kan men niet over zwavellint beschikken, dan spoelt men de flesschen met azijn waarin zooveel mogelijk zout is opgelost en spoelt ze met warm gekookt water na.

Foto A. M. Koller

WAT ZULLEN WE ETEN?

Zondag: Poulet. Gestoofde worteltjes. Aardappelen. Maizenapudding.

Maandag: Erwtensoup. Gort met jamsaus.

Dinsdag: Posteleinstamppot. Sago-schoteltje.

Woensdag: Baklapjes. Peultjes. Aardappelen.

Donderdag: Schijngenhakt. Rabarber. Aardappelen.

Vrijdag: Gebakken kaas. Sla. Aardappelen.

Zaterdag: Groentesoup. Gevulde komkommer. Aardappelen.

GOEDE RAAD IS NIET DUUR

Alle correspondentie betreffende deze rubriek, voorzien van het motto „Goede raad is niet duur” en met een ingesloten postzegel van 7½ cent, te richten aan ons hooftkantoor, Nassaulaan 51, Haarlem, of een onzer bijkantoren.

Hippeastrum

„Hoe is de verzorging van de hippeastrum na den bloei?” vraagt onze lezeres mej. L. te Hilversum. Deze plant laat u na den bloei zoo lang mogelijk doorgroeien. Er moet weer zooveel mogelijk reservevoedsel naar den bol terug. Dus: gieten en voeden. Tegen September den rusttijd inluiden: langzamerhand het gieten staken, niet meer voeden, de plant meer en meer in de zon zetten. Het blad wordt geel en sterft af. Den bol gewoon in den pot laten en met pot en al wegzetten op een koele, beslist vorstvrije plaats. In December of Januari den pot weer te voorschijn halen en de plant weer op potten in zeer vruchtbare bloemistaarde (vermengd met ouden koemest), terwijl onder in den pot scherven komen en de potwand van binnen ook met koemest wordt bestreken. De glazige wortels niet beschadigen en stijf aandrukken.

Epilieren van wenkbrauwen

„Ik heb wel eens gehoord van het epilieren der wenkbrauwen door middel van hars. Kan ik deze methode ook zelf toepassen?” Dit schrijft onze abonnee mej. H. R. te Amsterdam. Neen, dit is niet mogelijk. Deze behandeling dient op deskundige wijze te geschieden, zoodat wij u dan ook ten sterkste aanraden het te laten doen door een schoonheidsspecialiste.

Teervlekken

„Is het mogelijk teervlekken uit een overal te verwijderen?” Deze vraag wordt ons gesteld door mev. E. L. te Doetinchem. Smeert u de vlekken eens in met ongezuurd boter. Deze laat u eenigen tijd intrekken. Vervolgens wast u den overal uit in een sopje.

Rabarber in flesschen

Mevr. v. d. P. te Amsterdam en mev. S. T. te Bleiswijk vragen naar de methode om rabarber in flesschen in te maken. Onderstaand laten wij het gevraagde volgen: U neemt 3 kg rabarber, groene flesschen, zwavellint, kurken en lak. Schil zoo noodig de rabarber (jonge rabarber wordt niet geschild), snijd ze in stukjes en wasch deze zorgvuldig. Doe de rabarber daarna zonder water in een goed geëmailleerde pan en kook ze met het deksel op de pan tot moes. Doe dit moes, eventueel met behulp van een trechter, zoo heet mogelijk in de uitgezwavelde en omgespoelde flesschen tot plm. twee vingers breed onder den rand, sluit ze met uitgekookte kurken en lak ze dicht. Mevr. v. d. P. vraagt verder of het noodig is, dat de flesschen uitgezwaveld worden en zoo ja, hoe dit geschiedt. Wij verwijzen u naar bovenstaand artikelje.

Sportkousen

„Wilt u eens een paar sportkousen in Panorama opnemen?” Heeft abonnee mev. B. R. te Gorinchem de sportkousen, die in ons nummer van 12 Maart 1942 voorkomen, over het hoofd gezien? Wilt u een en ander eens nakijken? De beschrijving is voor den leeftijd van 8 jaar. Indien u iets dunner materiaal neemt, zult u deze heel goed voor een meisje van 6 jaar kunnen gebruiken.

Vliegenvuil

„Kunt u mij een middel aan de hand doen om vliegenvuil van een lampekaptje te verwijderen?” Deze vraag wordt ons gesteld door mev. L. H. te Oisterwijk. U kunt de kap voorzichtig afnemen met water, waaraan een scheut ammonia is toegevoegd.

Ouwehand's DIERENPARK

RHENEN Op den Grebbeberg

„JUFFROUW, U DEUGT NIET VOOR UW WERK!”

„Mijnheer”, zeg!

„Schrijfverke”

„Uw stenotypiste is heusch wél goed, maar het potlood, dat U haar gaf, deugt niet. Geef haar het A. W. Faber Castell Copieer-potlood en U zult voorgoed tevreden zijn.”

A. W. Faber Castell Copieer-potlooden in 10 kleuren, geen puntbreuk, geen schrijfkrimp, duidelijk en gelijkmatig schrift, uiterst lange levensduur.

AW. FABER

Imp. **GEER. RIKKERS N.V.**
AMSTERDAM
's-GRAVENHAGE · ROTTERDAM

Kunt U een TEEKENING Lezen?

MEEN NIET, omdat ge een teekening goed kunt lezen, dat ge daarom aangewezen zijt voor promotie in Uw technische beroep. Daar is diepgaande, grondige kennis voor noodig, die ge U veroveren kunt! Ga in zee met PBNA. Besteedt Uw vrije uren aan een wetenschappelijke opleiding. Deman met het PBNA-diploma heeft recht van spreken bij iedere promotie in de techniek!

Ons prospectus P 375/A zenden wij U op aanvraag gaarne toe. (No. duidelijker vermelden).

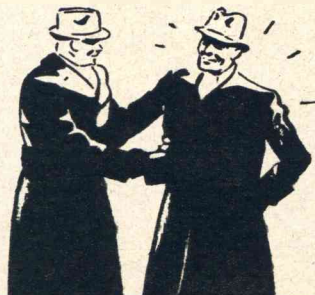
PBNA ARNHEM

Verkade

handhaaft zijn kwaliteitsbeginsel onder alle omstandigheden!

BESCHUIT · KOEK · BISCUIT · BONBONS · SUIKERWERK

„Je bent een ander mensch geworden! Van alle pijn en last af?“

★

„En óf! Waarom ben ik toch niet jaren vroeger met een Anusol-kuur begonnen!“

tegen aambeien helpt **ANUSOL**

LIBELLE CRÈMES VOORKOMEN:

- kraaienpootjes bij de oogen
- verwijde huidporiën
- rimpels en plooiën
- puntjes en puistjes.

LIBELLE
DAG EN NACHT CRÈMES

ALLEENVERKOOP: KUYPERS & Co. - AMSTERDAM

'n Mooi, gezond gebit.

Jod-Kaliklora bevat 'n uiterst kleine hoeveelheid organisch jodium. Hierdoor wordt de mondholte gedurende langen tijd ontsmet en de tanden zoowel als het tandvleesch beschermd tegen ziekte-kiemen (wetenschappelijk bewezen!)

MISVERSTAND

Een oorspronkelijk verhaal

Glimlachend, zelfverzekerd, onmiskenbaar Hollandsch, zooals ze daar stonden voor de namaak-empire sofa, omgeven door hun nakomelingschap, recipieerde het zilveren bruidspaar Van Essen-Smits.

De ouderwets ruime, hooge tuinkamer van het groote heerenhuis aan den Catharijnesingel was vol bloemstukken; correcte wit-zwarte heeren, meerendeels vergezeld door dames, even correct in mantelcostuum, defileerden langs de sofa, stonden dan in groepjes bijeen en consumeerden den sherry, petits fours, bruidsuikers en zoutjes minder achteloos, gretiger, dan in voor-oorlogsche tijden.

Druk was het, dacht de zilveren bruid tevreden. Ze knikte een der bruidsmisjes — ze had er op gestaan dat de vier jongmeisjes, die presenterden, gekleed zouden zijn in lichtblauw, als op dien glorieuzen Donderdag van vijftientwintig jaar geleden — stralend toe, toen die, gebruik makend van een stil oogenblik, naar haar toekwam: „Toe, mevrouw, neemt u zelf ook een fondant?“

Heel mooi was Greetje, dit vriendinnetje van haar dochter Bé, dacht ze. Gek, ze droeg toch precies dezelfde jurk als de andere drie, gewoon door juffrouw Totsen gemaakt, maar het leek wel een modeljapon, zoo gracieus als die Greetje er in rondwandelde. En, even wrevelig, keek ze naar Bé, links van haar, glimmend en onvooroordeelend in haar roze feestjapon. Eigenlijk, overwoog ze, paste Greetje Gossaart, het dochttertje van den overleden kunstschilder, die zijn gezin in weinig florissante omstandigheden had achtergelaten, toch weinig in den kring van de vriendinnen van haar dochter. Na de vakantie ging ze studeren voor dierenarts, óók een beetje zonderling eigenlijk, voor een meisje.

De loop van haar gedachten werd prettig onderbroken. Tusschen de gezellige groepjes pratende menschen baande zich nóg een late receptieganger den weg, iemand die te midden van al deze menschen, die elkaar zonder uitzondering ten minste van aanzien kenden, een vreemde was en als zoodanig de aandacht trok. Hij was, in tegenstelling tot alle anderen, niet in jacquet verschenen; hij maakte, met zijn bruine teint, in zijn onberispelijk en toch zeer gemakkelijk zittende grijze pak van eenigszins sportieve allure een vlotten, buitenland-schen indruk.

Maar hij bleek onmiskenbaar Hollander, sprak zijn gelukwensen accentloos uit: „Mevrouw, mag ik u van harte feliciteeren? Hein, vijftientwintig jaar, dat is voor de heel sterken.“

En toen Hein, voorzichtig, zijn niet-herkennen naar zijn meening handig maskeerend, antwoordde: „Dank je wel; wat aardig van je, kerel! In zoo lang niet gezien,“ toen lachte de vreemde een onbekommerden lach, die de aandacht thans definitief op hem vestigde:

„Houd je maar niet zoo, hoor! Ik verwed er mijn laatste flesch voor-oorlogsche whisky onder, dat je geen flauw idee hebt wie ik ben.“

Van Essen, betrapt, gaf nu maar toe: „Nee, neem me niet kwalijk; zoo'n slecht geheugen voor gezichten soms.“

„Herman Ruurloo.“
Nogmaals, met buitengewone hartelijkheid nu, schudde Hein van Essen de hand van zijn ouden kostschoolvriend: „Natuurlijk. Herman! Ik wist, dat je in Holland was. Hoe gaat het? Waar woon je nu?“

„In Wassenaar.“
„Wassenaar... Ja, je hebt natuurlijk tot het einde van den oorlog geen kans naar buitenland terug te keeren. O, was dat je bedoeling toch niet meer? Och nee, je bent hier toch ook in diverse ondernemingen geïnteresseerd. Kom bij ons zitten; welnee, dat stoort niet. De loop is er nu uit, bij half zes.“

Terwijl die bezoekers, die niet tot den

intiem kring der invité's voor het diner behoorden, afscheid namen, leek het alsof deze Herman Ruurloo mee-recipieerde, tot de familie behoorde. De naam „Herman Ruurloo“ had in deze kringen van kleine fabrikanten en gro-siers tot een respectvolle fluistering aan-leiding gegeven: „Herman Ruurloo, van die bekende autofabriek; weet je dat niet? Hij moet ook hoofdaandeelhouder zijn in Kors & Co, en op de Beurs hoorde ik...“

Het was deels uit ijdelheid, deels in verteederde herinnering aan de oude kostschoolvriendschap, dat Hein van Essen hem met aandrang vroeg op het diner te blijven: „Een vrijgezel als jij heeft den tijd immers aan zichzelf.“

Herman Ruurloo gaf niet dadelijk antwoord. Zijn ervaren mannenoog volgde een der bruidsmisjes, dat met een blad door de kamer liep. Een heel mooi kind, dacht hij verrast. Apart, die even schuinstaande oogen, lichtbruin met iets van groen er in, de rechte wenkbrauwen daarboven, het glatte blonde haar, als een kapje nauw sluitend om het kleine, goed gevormde hoofdje, de slanke, gracieuze armen, schemerend door de op zichzelf smakeloze tulen mouwen.

En tot zijn eigen verbazing hoorde hij zichzelf antwoorden, nadat ook mevrouw van Essen haar aansporingen bij die van Hein had gevoegd:

„Graag. Ik zal heel graag aan jullie diner deelnemen.“

Aan tafel zat hij tusschen een ver-velende mevrouw, die zeurde over de woninginrichting van hem volkomen onbekende menschen, en de goeie, maar onbevallige dochter des huizes, Bé, in. Zoodat spijt hem bekreep, deze invitatie zoo onbedacht te hebben aangenomen. Hij verveelde zich. Nu ja, thuis, in zijn luxueus ingerichte Wassenaarsche villa, waar mevrouw van Duyn Schaffelaar, een ritmeestersweduwe, den schep-ter zwaaide, verveelde hij zich ook. Neurasthenie, had een vriend van hem, een psychiater, zijn kwaal genoemd. Mogelijk, ja. Eenenvijftig was hij; soms realiseerde je je dat met een schok. Veel vrouwen had hij gekend, nooit langer dan een jaar. Een jaar was de kritieke tijd voor menschelijke betrekkingen.

„Een bonbon voor uw gedachten,“ zei Bé naast hem. Ze vond het leuk, zei ze, nu opeens een vriend van vader uit zijn internaatstijd te zien. Zij geloofde, dat je beste vrienden die uit je schooltijd bleven. Zelf had ze vier vriendinnen, ja, de vier bruidsmisjes, die in blauwe jurken. Het meisje, dat nu praatte met haar tafelheer, links, dat was Fransje Huizenaar, en die rechts was Greetje Gossaart, haar allerbeste vriendin. Haar vader was dood, dat was de schilder Gossaart.

Herman Ruurloo veinsde het te weten. „Ja, de naam is me wel bekend, een portretschilder. niet? O, ook landschappen, maar nogal modern. Treurig voor uw vriendin, dat hij overleden is.“

Bé ging er argeloos op in, haar stem dempend: „Ja, ze zijn nu erg arm... Weet u, ze hadden altijd al schulden. Nu heeft mevrouw een gedeelte van het huis verhuurd, en twee heeren en een dame in pension genomen. Ze hebben ook nog een heeleboel schilderijen van meneer, die probeeren ze te verkoopen. Hebt u er geen noodig voor uw huis in Wassenaar?“

In Herman Ruurloo's oogen glimpte een vleugje triomf.

„Toevallig zei mijn huisdame juist dezer dagen, dat we een paar landschap-pen zouden kunnen gebruiken. Mis-schien...“

„O, dat zou fijn zijn,“ zei Bé erkente-lijk.

Na het dessert begaf een der gasten zich naar den vleugel en speelde den Hochzeitsmarsch. Het vriendelijke, ronde gezicht van de bruid kreeg zoo-waar een aangedanen trek. En toen Bé,

Waar het nat en tochtig is, beschermen

reeds **2 Rheila's** meermalen per dag

Verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten f.-30 en -50

IN UTRECHT....

door Corry van Haaften

gesecondeerd door haar broer Pim, er op aandrang, dat er tóch nog maar een beetje gedanst zou worden, toen was het de bruid die welwillend, tegen haar aanvankelijke bedoeling in, haar toestemming gaf: „Toe dan maar.”

Herman Ruurloo nam energiek en handig de leiding bij het leegruimen der eetkamer. Hij was het ook, die het bruidspaar met een buiging kwam halen: „Als ik u verzoeken mag.” Maar toen begaf hij zich met opmerkelijke haast in de richting van een verwijderd groepje, en boog glimlachend voor het mooie bruidsmisje Greetje Gossaart: „Mag ik het genoeg hebben?”

Hij leidde goed, heel goed. Maar het was zóó vol, dat er telkens botsingen kwamen.

„Au,” zei Greetje pijnlijk. „Mijn schoen!” Ze waren juist bij de serre; hij voerde haar snel, niet ontevreden over dezen gang van zaken, uit de volte weg: „Hebt u zich bezeerd?”

„Die dansende olifant heeft mijn schoen aan flarden getrapt.” Greetje zei het wraakzuchtig. Hij keek naar het mishandelde goudleeren schoentje. „Dat ziet er leelijk uit, niet?”

„Ja. Die zijn er geweest.” Om haar kinderlijke spijt moest hij even lachen. „Nu ja, het is uw voet niet.”

„Ik vind mijn schoentje erger.”

Herman Ruurloo keek haar verrast aan. „Zit u slecht in uw schoentjes?”

„In álles,” zei Greetje eenvoudig, met de oprechtheid in geldzaken van iemand, afkomstig uit een artistiek gezin.

„Uw vader is overleden, niet?”

„Ja. Hoe weet u... O, u zat aan tafel naast Bé. Die vertelt altijd bijzonderheden van iedereen aan iedereen.” Greetje Gossaart zei het tegelijk vergoelijkend en geringschattend.

„En u gaat hier in Utrecht veterinaire studies doen?”

Er was spot in zijn stem. Zij nam den toegeworpen handschoen onmiddellijk op. „Ja. Hebt u bezwaren?”

„In zoover ik vind, dat een meisje als u weinig past in een stal en bij den ontstoken buik van een koe.”

„In het algemeen is mijn ervaring, dat je je beter met dieren kunt afgeven dan met mensen.” Zoo aangeleerd cynisch, en tegelijk zoo heerlijk jong klonk het, dat Herman Ruurloo in het overwicht van zijn eenenvijftig jaar moest glimlachen.

„Niet zoo cynisch, op jouw leeftijd, Greetje. Dat mag ik wel zeggen, niet.”

„Natuurlijk, als u wilt.”

Dat was dom van me, dacht hij, geërgerd door dit nu eenzijdige „u”, waaraan hij momenteel niets veranderen kon, en een oogenblik bleef het stil.

„Bent u eigenlijk Hollander? U hebt zoiets...”

„Exotisch?” Hij lachte, toch geveid. „Misschien doordat ik nogal veel gereisd heb. Verenigde Staten, Argentinië, Japan, Australië...”

„Dat moet heerlijk zijn, zooveel te reizen.”

„Dat went ook. En als in alle dingen, is het verlangen mooier dan het bezit zelf.”

„Wie is er nu cynisch? Nee, erger, blasé?” vroeg Greetje Gossaart ad rem.

Er kwam een ander blauw bruidsmisje, eentje met overdadig geonduleerd haar en ronde blauwe oogen, waarin verwijt: „We hebben je overal gezocht. We moeten ons gaan verkleeden, voor de voorstelling.”

„Ik kom,” zei Greetje Gossaart haastig en schuldbevestigend.

Glimlachend zag hij haar na. Kind en

dame tegelijk was ze in haar lange jurk. en heel, heel mooi.

Herman Ruurloo keek rond. Nee, de bruid danste niet, ze stond te praten. Hij ging naar haar toe, noodde haar met zijn meest beminnelijken glimlach ten dans.

„U weet niet hoe aardig zoo'n intiem Hollandsch familiefeest is voor een man als ik...”

De bruid stapte er in, nog voor hij verder hoefde te gaan. „Maar blijft u een paar dagen logeeren; mijn man zal het heerlijk vinden.”

Herman Ruurloo deed alsof hij verast was, maakte tegenwerpingen. Ten slotte accepteerde hij toch.

Door de balkondeuren van zijn logeerkamer, uitzicht gevend op den vrij grooten, besloten stadstuin, kwam de zomernacht. Vol geheimen leek die, en vol beloften. Herman Ruurloo, oud eenenvijftig jaren, was zichzelf plotseling bewust, dat hij als een schooljongen dacht: „Nu, op dit oogenblik, is het meisje Greetje ergens in deze stad, en slaapt.

Misschien ook slaapt ze niet, denkt na over haar avondschoentjes en vraagt zich af hoe ze aan nieuwe moet komen.”

Greetje Gossaart lag inderdaad wakker, in het kleine zolderkamertje, dat er voor haar was overgeschoten, nadat de grotere kamers van het huis verhuurd waren, en maakte berekeningen. Huishuur, slager, groenten. Nieuwe meubels...

Als ze nog maar een paar schilderijen verkochten! Er waren er nog genoeg.

Misschien dat die meneer Ruurloo iets zou willen kopen. Bé had haar, even voor ze wegging, in de gang verteld: „Ik heb 'm gevraagd of hij iets zou willen kopen; het kwam zoo fijn ongemerkt ter sprake. En ik hoorde, dat mama hem te logeeren heeft gevraagd.”

Dit was misschien een mogelijkheid. Het leek een aardige man. Toch had ze nog maar niets tegen moeder gezegd. Moeder moest zich niet te vroeg blijmaken; ze had genoeg teleurstellingen gehad in haar leven!

Greetje Gossaart is blij, dat ze een studiebeurs heeft weten te verwerven. Dierenarts is nog een beroep met mogelijkheden, ook voor een vrouw. Eéns wil ze onder dien ellendigen druk van geldzorgen uit zijn; dat heeft ze al als heel klein kind geweten. Moeder is er door genekt. Vader eigenlijk ook, maar moeder meer. Geen vrouw om zorgen te hebben, haar moeder. Geen energie. Geen vechtlust. Een lieve vrouw, heel mooi geweest. Nóg mooi eigenlijk, zeiden ze van haar. Het concrete probleem was nu: op hoop van zegen een bureau, twee fauteuils en een divan kopen voor de kamer van een eventueel nieuwen huurder, ja of nee. Als Bé nu maar goed achter dien meneer Ruurloo wilde aanzitten.

☆ ☆

Bé behoefde geenszins achter Herman Ruurloo aan te zitten. Reeds bij de lunch, den volgende dag, nam hijzelf, als terloops, het initiatief: „Ik zou eigenlijk wel een paar schilderijen van dien Gossaart willen kopen. Toevallig heb ik iets nodig voor de hal en de eetkamer. Ik heb bij kennissen eens iets van hem gezien, ik vond het genre wel aardig. En ik hoorde van Bé hier, dat jullie relatie met de familie hebben.”

Mevrouw ging er dadelijk enthousiast en breedvoerig op in:

„Dat zou prettig zijn voor dat arme

Heerlijk opgeknaapt

en ik voelde me straks toch zóó ellendig, maar al direct nadat ik 'n AKKERTJE genomen had, verdween de pijn, dat matte gevoel.

Dank zij hun bijzondere samenstelling zijn AKKERTJES ideale pijn-verdrijvers, die vlug helpen. Heb ze daarom altijd bij de hand!

AKKERTJES zijn omgeven door 'n omhulsel van ouwel; Geproeft niets. Zacht geweekt, glijden ze dan gemakkelijk door de keel.

Ongeëvenaard tegen pijnen, hoofdpijn, kies- en tandpijn, reumatische pijnen, spit enz.

Neem 'n AKKERTJE
De Nederlandsche Pijnstiller

EEN VLEK!

Geen nood,
Turco brengt uitkomst!

Turco is het ideale reinigingsmiddel voor tapijten. U moet eens zien hoe frisch van kleur Uw tapijten worden als U ze met Turco hebt behandeld. Ook ideaal voor geschilderd houtwerk, gevelde plafonds etc.

HET DIENSTMEISJE IN HET PAKJE

THANS 250 Gram voor ZONDER BON

24 CENT

VOOR DE WASCH - DE VAAT - UW TAPIJTEN

Victoria
BISCUITS-CHOCOLA

Hebt U zooveel tijd?

U bezeert zich — het bloedt — wat nu? Zoo mogelijk zoekt U eerst een linnen lapje en een draadje garen; daarvan maakt U dan een „verband“. Dat schuurt dan voortdurend heen en weer en hindert U bij het werken. Dientengevolge wil de wond dagenlang niet genezen. Jammer van al dien verloren tijd! Neemt U toch liever meteen de geschikte wondpleister

TraumaPlast

verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten.

Voor de wasch!

Wol, halfwol, zijde en kunstzijde kan men niet beter behandelen dan met Laval-Extra, het ideale zeepvervangende waschmiddel!

ZONDER BONI

Verkrijgbaar bij kruideniers, drogisten en manufacturiers.

PER PAK
28 ct.

**LAVOL
EXTRA**

LEVE DE TSAAR!

„Hallóóóóó, jongens. Tsaar Peter tracteert op heuningkoekjes!“ Dat was me een feest. Net als nu trouwens, als de kinderen die echte Oud-Hollandsche Krick-Kracks krijgen. Want nog is de jeugd er dol op. En... de volwassenen niet minder. Vraag Uw winkelier altijd even, of hij soms net Krick-Kracks ontvangen heeft.

PEIJNENBURG

De fabriek, die jaarlijks miljoenen koeken maakt.

Gütermann's Naaizijde

STERK • ELASTISCH • KLEURECHT

vrouwte. Je doet er heusch een goed werk mee. We waren toch immers van plan in de stad te gaan teaën; dan kan Bé er even met je heen gaan. Ze wonen op de Oude Gracht, het is niet zoo ver.“ Zoo arriveerde Herman Ruurloo met Bé even na half zes bij het huis van de Gossaarts. Het duurde lang voor werd opgedaan.

„O, dat is altijd,“ wist Bé. „Ze hebben het nu zoo druk.“

Ten slotte kwam een tengerere vrouw, bleekblond, de schouders wat voorovergebogen en met kringen van zwakte onder de groote oogen, opendoen. Greetje's moeder, wist Herman Ruurloo dadelijk. Ze leek op haar, ofschoon er een groot verschil in houding was. Aan deze vrouw was alles passief.

„Dit is meneer Ruurloo, die komt naar schilderijen kijken,“ introduceerde Bé den eventueelen koper met trots. Herman Ruurloo zag met een soort verandering, hoe een hoopvolle glans in de vermoeide oogen, lichtbruin als die van Greetje, kwam.

Uit de slordig openstaande keuken-deur, aan het einde van de oorspronkelijk mooie, maar verwaarloosde gang van wit-en-zwarte tegels, kwam een be-nauwde etenslucht.

„We moeten voor een heeleboel menschen koken.“ Greetje's moeder excu-seerde zich verlegen; haar bleek gezicht kleurde een beetje.

Een vrouw, die nog bloost, dacht Herman Ruurloo; dat zag je niet veel meer. Het nam hem in voor dit tengerere vermoeide vrouwte, dat ondanks de witte lok in haar haar iets jeugdigs behouden had.

„Wilt u eerst maar mee naar de zit-kamer gaan?“

Daar zat Greetje, geknield voor een half uitgeruimde boekenkast. Herman Ruurloo zag ook in haar oogen hoop-volle vreugde.

„We komen naar schilderijen kijken,“ zei Bé weer, trotsch op wat haar initia-tief tot stand had gebracht.

„Er zijn nog een paar heel goeie din-gen. Aquariumstukken. Wilt u hier gaan zitten? Kom jij naast mij, Bé? Sigaret?“

Het scheen vanzelfsprekend dat Greetje de honneurs waarnam; haar moeder zat er wat verloren bij. Greetje bewoog zich los en gemakkelijk; Herman Ruurloo keek haar na zooals ze reikte naar de sigaretten, een beetje klein, maar slank en elegant in een wit linnen rokje met wit zijden blousje.

„We hebben gezellig geteeld,“ vertelde Bé. „Meneer Ruurloo vindt Utrecht een gezellige stad; en er zijn ook aardige gelegenheden in den omtrek.“

Het was voor de hand liggend, dat Herman Ruurloo de drie dames voor den volgende middag inviteerde voor een bezoek aan een theehuis in de om-geving der stad.

„We kunnen met den bus een heel eind komen,“ zei Greetje praktisch. Dat wuifde Herman Ruurloo verschrikt weg: „Ik zal wel zorgen voor een taxi.... Maar we zouden het doel van mijn komst bijna vergeten, mag ik dan nu eerst de schilderijen zien?“

Hij kocht er vier, voor den prijs dien mevrouw Gossaart hem aarzelen noem-de. Als ze driemaal zooveel gevraagd had, zou hij het ook gegeven hebben.

„Tot morgen dan,“ zei hij, na de snel-gedane keuze, twee landschappen en twee aquariumstukken. „Ten minste, als u deze laatste twee werken van uw man niet liever zelf houdt?“

Tot zijn verwondering zag hij iets hards komen in de zacht-bruine oogen van het artiestenvrouwte. „O nee. Ik hecht er niet aan.“

„Om een uur of drie, schikt u dat morgen?“

„Ik weet niet of ik wel zal kunnen. Om het eten van de pensongasten.“ Kinderlijke spijt klonk door in haar stem.

Maar Greetje besliste autoritair: „Welnee, moeder, dat gaat best. Ik zal Mimi vragen om te komen koken. Die is wat trotsch, als ze haar huishoudschool in de praktijk kan brengen.“

„Ja, denk je? Dan doe ik het.“

Goedhartig, dacht Herman Ruurloo: „Dat vrouwte moet eens verwend worden.“

Het was deze goedhartigheid, die hem

den volgende middag er toe bracht om de taxi, waarmee hij en Bé naar de Gossaarts reden, te laten stoppen voor een bloemenzaak.

Ook Bé keek even geïmponeerd, toen hij achteloos aanwees: tijgerlelies én anthuria's.

Mevrouw Gossaart maakte de deur open; aarzelen keek ze naar de bloemen in Herman Ruurloo's handen, maakte geen aanstalten ze aan te nemen.

„Ik heb een bloemetje voor u mee-gebracht.“ Weer zag hij, in geamuseerde afwachting nu, hoe een kinderlijk rood het bleek gezichtje kleurde. Ze ging dadelijk in de weer om ze in water te zetten: deze vaas, nee....

„De grijze,“ wist Greetje, die binnen-kwam, terwijl haar moeder nog, als een kind dat een presentje heeft gekregen, met haar bloemen bezig was.

Herman Ruurloo nam haar verschij-ning met een snellen blik in zich op. Heel mooi en gedistingeerd was ze, in een zandkleurig shantung jurkje met grooten zomerhoed. Bé zag er naast haar burgerlijk en opgedirkt uit; zelf moest ze wel zooiets voelen, want ze zei wat spijtig:

„Heb je die jurk gisteravond nog af-gemaakt? Wat een beeld!“

„Maakt uzelf uw jurken?“ appre-cieerde Herman Ruurloo.

„Dat is geen verdienste, dat is nood-zaak,“ zei Greetje kalm. „Als ik ooit rijk word, doe ik het van mijn leven niet meer.“

Een nuchter, practisch standpunt, dacht Herman Ruurloo. Hij kon dit waardeeren.

Waardeeren kon hij méér dien middag. Waardeeren kon hij zelfs de theege-legenheid, die inderdaad mooi gelegen was, aan een plas midden in een bosch. Er werden kano's verhuurd, en daar alleen Greetje en hij de kunst machtig bleken, combineerde hij met haar moe-der, Greetje met Bé.

Mevrouw Gossaart liet haar hand, die klein was en licht, maar een weinig verwerkt, door het water glijden. „Heer-lijk....“

Herman Ruurloo zag met een glim-lach op haar neer. „U moet er eens vaker uit. U hebt een kamerkleur.“

„Ik heb nooit gelegenheid.“

„En vroeger?“

Weer zag Herman Ruurloo dat harde in haar oogen. „Vroeger had Jan.... had mijn man.... vroeger was er ook nooit tijd, en geld, en zoo.“

Dat „en zoo“ bleef even hangen in de lucht, die trilde van licht en zon. Het schiep vertrouwelijkheid.

„Dat spijt me voor u,“ zei Herman Ruurloo. Deze merkwaardig hulpelooze moeder van een achttienjarige dochter leek achter alle zinnen een vraagteeken te zetten. Het was Herman Ruurloo sympathiek, maar het maakte hem ook lichtelijk ongeduldig.

Toen ze terugkwamen bij hun tafeltje, waren Greetje en Bé nergens te zien.

„O, als Greetje in een kano zit, ver-geet ze alles,“ zei mevrouw. Ze leunde gelukzalig achterover in den vouwstoel, moe van zon en zomer.

„Is ze sportief?“

„Ja. Erg. Zwemt wedstrijden. Rug, en schoonspringen.“

„Ik hoor, je bent een bekende zwem-ster,“ zei hij, met respect in zijn stem, toen Greetje met Bé eindelijk terug-kwam.

„Tamelijk. Maar het beenwerk is niet volmaakt,“ zei Greetje Gossaart zake-lijk.

Uit een paar zinnnetjes, niet als klacht bedoeld, werd Herman Ruurloo dien middag het zorglijke leven van deze Gossaarts heel duidelijk. Met wat geld zou het allemaal te verhelpen zijn, dacht hij.

In de taxi terug zat hij naast Greetje. „Gezellige middag,“ zei Greetje erken-telijk.

„Ja? Morgen ben ik ook nog hier.“

„Morgen moeten moeder en ik naar de opening van de expositie van Jacques Willems. Weet u niet? Een van de jon-geren; een intieme kennis van vader was hij.“

„Misschien kom ik dan óók wel. Ik ben geïnteresseerd in modernen.“

Greetje keek hem vluchtig aan.

Verbeelde hij het zich, of was er verstandhouding in haar oogen?...

In elk geval, hij was dien verderen dag bijzonder opgewekt. Een zoo opgewekte, gezellige gast, dat mevrouw van Essen er aan tafel nog extra op aandrang, dat hij toch vooral langer blijven zou....

Hij bleef. Hij veinsde belangstelling in alle instellingen en gelegenheden, die Utrecht rijk was. Hij rende vol jeugdig élan van een kerk met oude muurschilderingen, die hem onverschillig waren, naar een lezing, waarvan hij geen woord zou kunnen navertellen. Maar zijn humeur bleef onverstoort, en vele waren de attenties die hij kwistig uitstrooide over de van Essens en de Gossaarts, in den vorm van taxi's, bloemen en planten, parfums en boeken, waarvoor hij toeval belangstelling werd getoond. En meermalen per dag rinkelde bij de Gossaarts de telefoon, nu al meer dan een week achtereen.

Herman Ruurloo toonde onmiskenbaar neiging tot goeddoen, haast overdreven, vond mevrouw van Essen, aan wie hij had uitgelegd dat dat „zorglijke artistenvrouwtje” eens een verzetje hebben moest. Overigens dweepten de van Essens met hun gast, met zijn vluchtigheid, zijn jeugdigheid, zijn sportiviteit.

„Meneer Ruurloo aan de telefoon,” meldde het hijte van de Gossaarts.

Illustraties
A. Heijn

„Voor u, moeder,” zei Greetje. Mevrouw stond op uit haar gebogen houding voor het dressoir, streek een paar losse haren naar achter, een nerveus gewoontegedaar, en bloosde een weinig. Dat deed ze veel den laatsten tijd. Greetje keek haar na, zooals ze zich haastte voor de telefoon. Moeder bloeide op, dacht ze. Ze had een glimlach, als ze dacht aan de zorg waarmee moeder zich tegenwoordig kleedde voor een uitgangetje. Gisteren had ze er heel lief en jong uitgezien, ook meneer Ruurloo had het geconstateerd. Wel... ze geloofde werkelijk, dat hij serieuze bedoelingen had met moeder. Gisteren, even met Greetje alleen, had hij haar beslist willen polsen. Of zij niet begripen kon, dat je veel vrouwen gekend kon hebben; zoo veel, dat je er nooit toe had kunnen besluiten, je aan één te binden. Maar dan kwam er toch een moment, waarop je je bewust werd het beste verspeeld te hebben. Soms was het dan te laat. Niet altijd.... Enfin, een dergelijk soort gedaas. Nou, hij kon moeder krijgen, had ze hem vrijwel laten merken.

Moeder kwam met een stralend, heelemaal verjongd gezicht van de telefoon vandaan. Zij dacht nog, dat ze prachtig wist te verbergen wat er in haar omging....

„Daar was meneer Ruurloo. Vanavond komt hij hier: en hij zei, vanmiddag zou hij met Bé en jou naar den zwembadstrijd in Ozebi gaan. Maar nu is Bé niet goed, en dus vraagt hij of je met hem alléén genoeg wilt nemen. Ik heb gezegd, dat het natuurlijk kan.”

„O, natuurlijk,” zei Greetje gewillig.

Het viel haar op, hoe jong Herman Ruurloo er eigenlijk nog uitzag, toen hij haar om half drie kwam halen, joyeus en een tikje Amerikaansch in een linnen zomerpak, dat hij, nu zijn Utrechtsch séjour zoo onverwacht gerekt werd, uit Wassenaar had laten komen. Hij deed heelemaal een beetje overmoedig, vond Greetje. Op de tribune sloeg hij haar bij een buitengewoon fraaien dubbelen salto van een Hongaar op haar schouder en liet zijn hand daar even rusten. Even later kwam er van puur enthousiasme een heele arm losjes om haar heen. Greetje overwoog, ofschoon toch eenigs-

zins bevangen spiedend naar eventuele kennissen, dat de omgangsvormen blijkbaar overal losser plegen te zijn dan in Utrecht en liet het maar zoo.

Maar bij het uitgaan nam hij gedecideerd haar arm, en toen begon het haar te bevreemden: „Zullen we een kopje koffie gaan drinken?”

In het toch al rustige restaurant aan het Lucas Bolwerk zocht hij een heel stil hoekje, door diverse leeg tafeltjes van de andere gasten afgescheiden.

„Wat zoeken we het op een eiland,” zei Greetje verbaasd.

Daarop ging Herman Ruurloo eerst niet in. Pas toen Greetje haar opmerking alweer vergeten was, de ober de koffie gebracht had — „Meneer, mevrouw” — gebruikte hij het als aanknopingspunt, en zei:

„Op een eiland. Weet je, dat dat de simpele wensch is van alle menschen die liefhebben? Een schipbreuk, en een nog niet ontdekt Zuidzee-eiland.... Greetje.”

Hij legde een hand op de hare. De zijne was warm, een bruine, doorleefde mannenhand met donkere haartjes en vele vouwtjes; die van Greetje was koel en glad.

„Je begrijpt zeker wel wat ik zeggen ga.”

„Ja,” zei Greetje. „Ik geloof het wel. Maar daar moet je” — bij dit eerste „je” voelde Herman Ruurloo zich warm worden — „eigenlijk allereerst met

moeder overspreken, niet?” Ze keek er plagerig bij.

Iets onstuimigs brak baan in Herman Ruurloo. Hij had moeite om haar niet te omhelzen, hier.

„Jij plaagt,” zei hij, en probeerde haar in de oogen te zien. Maar die ontweken de zijne plotseling, verschrikt en ontdaan.

Toen zei Greetje, terwijl ze heel zachtjes haar hand onder de zijne wegtrok: „Ik dacht... ik wist niet, dat je mij... Ik dacht, dat je moeder....”

Het zonnige restaurant leek plotseling donker en koud te worden. Herman

Ruurloo voelde zich veel ouder ineens. „Moeder.... Nee,” zei hij zachtjes, bijna toonloos. Hij beet op zijn lippen, zweeg tot zijn stem weer vast klonk. „Dat was... een onplezierig misverstand, Greetje. Waarvan ik hoop, dat het onder ons....”

„Natuurlijk.” Greetje keek van hem weg. „Zie je,” zei ze zacht, „er is voor mij een ander. Ex-vliegenier. Kreeg een ongeluk door roekeloosheid, mist een arm. Misschien is het die leegte, waardoor ik er niet overheen kom; een mensch weet zoo weinig van zijn eigen gevoels af. In elk geval, dat is het. Niet.... je leeftijd.” Dit laatste zei ze erg snel en verlegen; hij glimlachte er om, triest en een beetje filosofisch toch ook alweer.

„Ik hoop toch niet, dat moeder zelf ook.... gedacht heeft wat jij dacht?”

„Nee,” zei Greetje snel, met die leugenen trotsch opkomend voor moeders laten droom.

„Dat is gelukkig. Dan kan het onder ons blijven.”

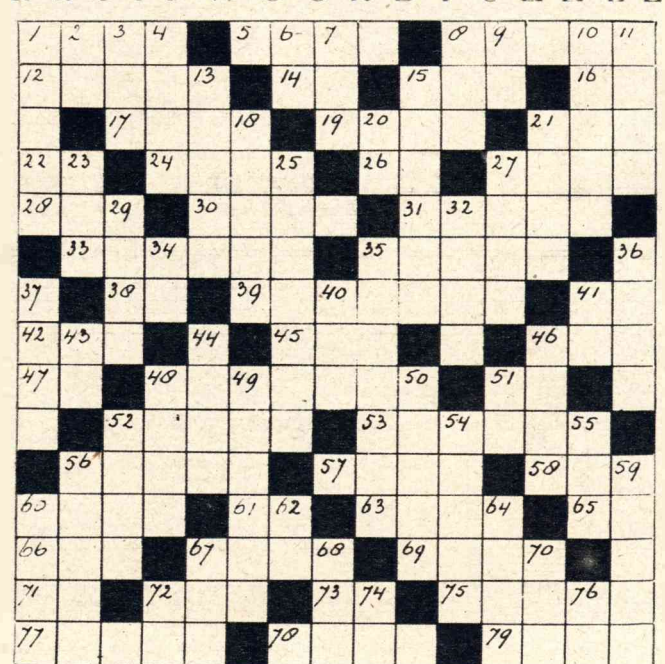

„Meneer Ruurloo gaat morgen weer naar Wassenaar. Hij had geen tijd meer om nog aan te komen en laat u hartelijk groeten, moeder,” zei Greetje dien avond. Ze draaide zich om en luisterde naar de stilte, die wel verontrustend lang duurde.

„Ik dacht, dat meneer Ruurloo nog lang in Utrecht bleef,” antwoordde moeder eindelijk, met licht trillende stem.

Toen zei Greetje, als onverschillig: „Dat dacht ik ook. En hij ook. Maar dat was.... een misverstand.”

KRUISWOORDPUZZLE

Horizontaal:

- 1 plagge
- 5 plaats
- 8 streek
- 12 boom
- 14 zangnoot
- 15 wapen
- 16 dezelfde
- 17 mep
- 19 weekdier
- 21 godin van het geluk bij de Hindoes
- 22 maat
- 24 vervoermiddel
- 26 voertuig
- 27 koraaleiland
- 28 ongebonden
- 30 voedsel

31 man

- 33 vaandrig
- 35 bediende
- 38 lidwoord
- 39 knolradijs
- 41 zangnoot
- 42 baan voor balspel
- 45 lapje
- 46 werktuig
- 47 voorzetsel
- 48 stad in Italië
- 51 technicus
- 52 onzienlijke machten
- 53 deel van een huis
- 56 zeden
- 57 betoog
- 58 toiletartikel
- 60 water

61 voorzetsel

- 63 optisch instrument
- 65 rivier in Italië
- 66 onderricht
- 67 gast
- 69 lichaamsdeel
- 71 voegwoord
- 72 bloeiwijze
- 73 getij
- 75 deel van een visch
- 77 glazen klok

78 plaats in Noord-Holland
79 opgeld

Verticaal:

- 1 deel van een fiets
- 2 rivier in Azië
- 3 deel van een schip
- 4 verharde huid
- 6 voegwoord
- 7 soort
- 8 klevende stof
- 9 herkauwer
- 10 deel van Europa
- 11 rustig
- 13 Gooisch dorp
- 15 eiland
- 18 priester
- 20 zangnoot
- 21 tweetal
- 23 bosje haar
- 25 delfstoffen
- 27 krijgsgod
- 29 reinigingsmiddel
- 32 plaats in Noord-Holland
- 34 zangnoot
- 35 gevaar
- 36 wapen
- 37 vulkaan
- 40 insect
- 41 lichaamsdeel
- 43 zonnegod
- 44 gewoonte
- 46 gierigaard
- 48 eetgerei
- 49 de oudste
- 50 beloften
- 51 hetzelfde
- 52 plaats in Zeeland
- 54 buigzaam
- 55 vlieg
- 56 gemeenteweide
- 59 kernsprek
- 60 paard
- 62 landbouwwerktuig
- 64 geneesmiddelen
- 67 stuk goed
- 68 belofte
- 70 weefsel
- 72 telwoord
- 74 afkeuring
- 76 zoogdier

Oplossing vorig nummer: marc, ra, ober, r, os, blij, edel, re, d, ems, en, logen, el, af, Ier, gas, dag, rap, de, tt, aak, eg, aar, e, sap, abo, lap, al, la, oss, om, oer, aks, cl, tor, ski, p, sen, den, op, n, ets, ge, uur, k, ir, gel, iet, e, lid, via, ot, elp, oker, ia, inn, ee, k, eind, aso, it, taak, gr, uil.

VOOR DE JEUGD

NEGEN UIT EEN

Zoek het beroep van een metaalbewerker en zet de naam van dat beroep in de 11 hokjes van de bovenste horizontale rij. Nu zie je dat je met dit grondwoord van elf letters nog een massa andere kleine woorden kunt maken. De stand der hokjes duidt nu aan welke letters uit het grondwoord je moet gebruiken. In alle hokjes die precies onder elkaar staan komt dus ook precies dezelfde letter. Om jullie een beetje op gang te helpen, geven we hier de omschrijving van de woorden.

1. Metaalbewerker.
2. Deel van het lichaam.
3. Metaal.
4. Voorzetsel.
5. Bijwoord.
6. Klap.
7. Groente.
8. Wordt gezegd van een soort bier.
9. Bergruimte.

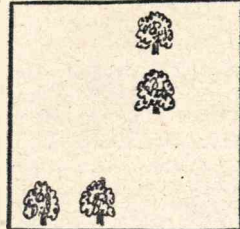
PUZZLESOM

In deze som hebben wij ettelijke cijfers vervangen door letters. Er worden niet meer dan tien verschillende letters gebruikt, die, geplaatst in de juiste volgorde, een bepaald woord weergeven. Het woord beantwoordt aan de omschrijving: pels. Kun je de som nu verder uitwerken en dit woord vinden?

$$\begin{array}{r} V R 5 8 2 3 8 9 \\ L 4 O 6 Z \\ L E I I B T \\ Z E N B 6 I L 4 \\ 6 I N 4 E B E 4 \end{array}$$

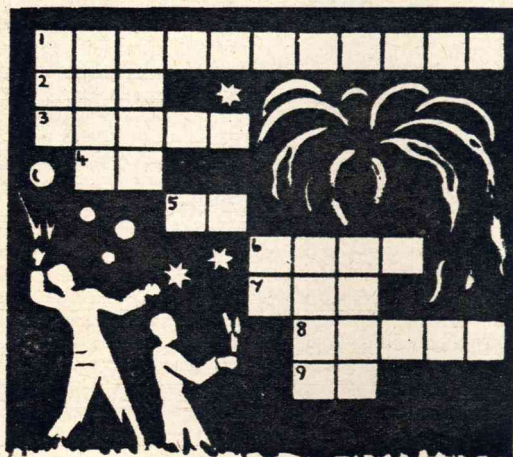
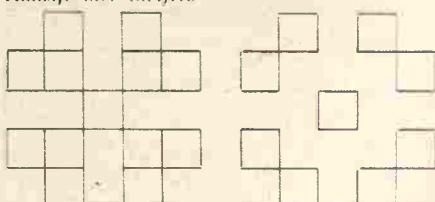
LANDVERDEELRAADSEL

Op een vierkant stuk land staan vier bomen.

Wie van jullie kan dit land in vier even grote en van vorm precies gelijke delen verdelen, maar zo, dat op elk stuk land een boom komt?

Kunstje met lucifers

	E		E
E		E	
	E		E
E		E	

E-PUZZLE

Invullen:

- Horizontaal:
1. Voornaam
2. Toespraak
3. Dier
4. Verzoek

OPLOSSINGEN -- 260 puzzle

64	57	58	6	5	4	3	63
13	50	17	18	20	41	49	52
51	23	40	26	27	37	42	14
53	43	29	35	34	32	22	72
11	44	33	31	30	36	21	54
10	19	28	38	39	25	46	55
56	16	48	47	45	24	15	9
2	8	7	59	60	61	62	1

Abonnementsprijs 13 cent per week; per kwartaal f 1.69, franco per post f 1.80 per kwartaal bij vooruitbetaling; losse nummers 16 cent. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem: Bureau's HAARLEM, Nassaulaan 51, Telef. int. 13866, Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telef. int. 33170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Provenierssingel 27, Telef. int. 47133, Giro nr. 101981 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142, Telef. int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56, Telef. int. 2188, Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. int. 24825, Giro nr. 383772, 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Bachuisstraat 5, Telef. 81.